

TOIMINTASUUNNITELMA
2017

NUORI KIRKKO

SISÄLLYS

Johdanto	5
1 Nuori kirkko tukee lasten, varhaisnuorten ja nuorten kasvua ja osallisuutta	8
1.1 Lasten ja nuorten osallisuus vahvistuu	8
1.1.1 Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa	
1.1.1.1 TPOK	
1.1.1.2 Lapsiasiahenkilöt	
1.1.1.3 Lapsivaikutusten arviointi	
1.1.1.4 Lapsen oikeuksien sopimus (LOS) -verkostoyhteistyö	
1.1.1.5 Lapset innovaattoreina -hanke	
1.1.2 Seurakuntien nuoret vaikuttajat	
1.1.2.1 Kirkko 2020 -seminaari	
1.1.2.2 NAVI - nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä	
1.1.3 Pilvipedagogiikka - osallisuuden edistäjänä -hanke ja koulutukset	
1.1.4 Lasten ja nuorten osallistuminen ympäristövastuuseen	
1.1.4.1 Vihreät riparit	
1.1.5 Lasten ja nuorten osallistuminen kansainväliseen vastuuseen	
1.1.5.1 Yhteistyö Lähetysseuran kanssa	
1.1.5.2 Nuorten Yhteisvastuukeräys	
1.1.5.3 Taksvärkki-keräys	
1.2 Lasten ja nuorten kasvu ja spiritualiteetti saa tukea	10
1.2.1 Identiteetin ja spiritualiteetin tukeminen	
1.2.1.1 Kaste-, ehtoollis- ja jumalanpalveluskasvatus	
1.2.1.2 Kotien kristillisen kasvatuksen tukeminen	
1.2.1.3 Spiritualiteettia tukevat lapsilähtöiset menetelmät ja koulutukset	
1.2.1.4 Nuoren kasvua tukevat koulutukset	
1.2.1.5 Tievan tunturiretriitti	
1.2.1.6 Martin matkassa	
1.2.1.7 Pieni pyhiinvaellus -polku	
1.2.1.8 Tour de Henrik -polkupyöräpyhiinvaellus	
1.2.2 Musiikkikasvatus	
1.2.3 Vanhemmuuden tukeminen	
1.3 Lasten ja nuorten vuorovaikutus- ja tunnetaidot lisääntyvät	13
1.3.1 Nuisku-ohjaajakoulutukset ja kurssit	
1.3.2 äXäri-kurssit ja ohjaajakoulutukset	
1.3.3 Vuorovaikutustaitojen lisääminen koulutuksen aluetoiminnan avulla	
1.3.4 Lasten ero- ja sururyhmät	
1.4 Lasten ja nuorten syrjäytyminen vähenee	14
1.4.1 Pienten lasten kiusaamisen ehkäisy, Piki-hanke	
1.4.2 Tekstaritupu ja Nettitupu	
1.4.3 Palveluoperaatio Saapas	
1.4.4 Erityisnuorisotyö	
1.4.5 Moottoripaja-hanke	
1.4.6 Vuorovaikutustaitoja nuorille verkossa -hanke	
1.4.7 Erilaiset oppijat	
1.4.8 Rohkeasti keskelle kaikkea -hanke	
1.5 Lasten ja nuorten kasvu päiväkodeissa ja kouluissa saa tukea	16
1.5.1 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta	
1.5.2 VASU:n uskonto- ja katsomuskasvatuskoulutukset	
1.5.3 Virsivisa	
1.5.4 Varhaiskasvatusmessut	
1.5.5 K-12 ohjaajakoulutukset ja kurssit	
1.5.6 Toimiva koulu -ohjaajakoulutukset ja kurssit	
1.5.7 Koulukinkerit	

2	Nuori kirkko toimii lasten ja nuorten kanssa	18
2.1	Lapset ja nuoret kokoontuvat leireille, retkille, kursseille ja tapahtumiin	18
2.1.1	Retket ja leirit	
2.1.1.1	Tyttöjen ja poikien telttaleirit	
2.1.1.2	Nuorten leirit	
2.1.1.3	Partioyhteistyö	
2.1.2	Koulutukset	
2.1.2.1	Kerhonojajapäivät	
2.1.2.2	Puhallinmusiikkileiri	
2.1.2.3	Koulureppukoulutus	
2.1.3	Retket kansainvälisiin nuorten kohtaamisiin	
2.1.3.1	EF:n pääsiäiskurssi	
2.1.4	Tapahtumat	
2.1.4.1	Kerhojen kevätretket	
2.1.4.2	Luovuuden päivät	
2.1.4.3	Muskarikuorojen päivät	
2.1.4.4	Lapsimessut	
2.1.4.5	Kato mua!	
2.1.4.6	Yhden hinnalla -tapahtuma	
2.2	Lasten ja nuorten leiritoimintapalvelut	21
2.2.1	Partaharjun toimintakeskus	
2.2.2	Retkeily- ja kurssikeskus Tievatupa	
2.3	Lapset ja nuoret kohtaavat verkossa	22
2.3.1	Lastenkirkko-media	
2.3.2	Jiipeenetti.fi	
2.3.3	Peliraati.fi	
2.3.4	Isosten mediateekki	
2.3.5	Kerhonojajat verkossa ja KerhoTV.fi	
2.3.6	Mediaverkostot	
2.4	Lapset ja nuoret liikkuvat	24
3	Nuori kirkko vahvistaa osaamista ja kehittää toimintaa	24
3.1	Varhaiskasvatuksen osaamisalue	24
3.1.1	Seurakuntien varhaiskasvatuksen työmuotojen tuki	
3.1.1.1	Pyhäkoulut	
3.1.1.2	Päiväkerhot	
3.1.1.3	Perhekerhot	
3.1.2	Varhaispedagogiikan kehittäminen	
3.1.3	Varhaiskasvatuksen neuvottelupäivät	
3.2	Kouluikäisten lasten parissa tehtävän työn osaamisalue	25
3.2.1	Seurakuntien varhaisnuorisotyön tuki	
3.2.1.1	Kerhot	
3.3	Nuorten parissa tehtävän työn osaamisalue	26
3.3.1	Seurakuntien nuorisotyön tuki	
3.3.1.1	Rippikoulu- ja isostoiminta	
3.3.1.2	Nuorten aikuisten parissa tehtävä työ	
3.4	Materiaalituotanto	26
3.5	Lehdet	27
3.5.1	Lastenkirkko	
3.5.2	Pieni on suurin -lehti	
3.5.3	Kirkkomusiikki	
3.5.4	Villi	
3.5.5	JiipeenettiExpress	

3.6	Neuvottelupäivät, tapahtumat ja painopistetyöskentelyt	28
3.6.1	Nuori2017	
3.6.2	Kirkkopäivät	
3.6.3	SuomiAreena	
3.6.4	Armoa! -reformaation merkkivuosi 2017	
3.6.5	Rauha kirkon kasvatuksen teemana 2018–2019	
3.7	Koulutuskalenteri	29
4	Nuori kirkko vaikuttaa lasten ja nuorten hyvän elämän edellytyksiin kirkossa ja yhteiskunnassa	29
4.1	Viestintä ja vaikuttaminen	29
4.2	Kotimainen yhteistoiminta	30
4.2.1	Yhteistyöverkostot, yhteistyökumppanit ja jäsenyydet	
4.3	Kansainvälinen yhteistoiminta	33
4.3.1	Yhteistyöverkostot ja jäsenyydet	
5	Hallinto ja talous	34
5.1	Jäsenseurakunnat ja -yhteisöt	34
5.2	Hallinto	34
5.3	Henkilöstö	34
5.4	Talous	35
5.5	Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy	35
5.6	Partaharju-säätiö	35
5.7	Kirkkopalvelut ja Seurakuntaopiston Säätiö	35

Johdanto

Nuori kirkko ry:n synty

Seurakuntien Lapsityön Keskus, PTK – poikien ja tyttöjen keskus ja Nuorten keskus ovat vuoden 2017 alkaessa uuden edessä. Järjestöt ovat päättäneet yhdistyä vuoden 2017 alusta. Järjestöt ovat tehneet omat toimintasuunnitelmat ja anomukset opetus- ja kulttuuriministeriölle, mutta tämä dokumentti yhdistää toimintasuunnitelmat yhdeksi kokonaisuudeksi.

Seurakuntien Lapsityön Keskuksen ylimääräinen vuosikokous teki 1.12.2016 päätöksen yhdistymisen edellyttämästä sääntömuutoksesta sekä toiminnan, henkilöstön sekä varojen vastaanottamisesta Suomen Poikien ja Tyttöjen Keskus - PTK ry:ltä ja Nuorten Keskus ry:ltä ja nämä tekivät saman sisältöisen päätöksen, minkä pohjalta syntyy kolmen järjestön muodostama Nuori kirkko ry.

Nuori kirkko ry vahvistaa lapsen ja nuoren äänen ja tarpeiden kuulemista seurakuntien toiminnassa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa. Järjestöjen yhdistymisen tavoitteena on löytää viisain toimintamalli seurakuntien lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyön tukemiseen ja kehittämiseen. Yhdistyminen turvaa myös jatkossa nykyisten järjestöjen palvelu- ja kehittämistyön sekä taloudellisen toimintakyvyn. Lisäksi järjestön vaikuttamistyö saa lisää painoarvoa eri verkostoissa.

Ensimmäisen toimintavuoden aikana Nuori kirkko ry:n keskeisimmät toimet ovat järjestöjen toimintojen jatkamisen lisäksi uuden toimintastrategian laatiminen, yhteisen työkaluturin löytäminen, yhteisiin toimitiloihin siirtyminen sekä lasten ja nuorten osallisuussuunnitelman laatiminen ja käyttöön ottaminen järjestön omassa toiminnassa.

Nuori kirkko ry:n hallitus käynnistää strategian laatimisen järjestölle. Ennen uuden strategian valmistumista toimintaa ohjaavat järjestöjen nykyiset strategiat. Yhteistyön kehittäminen korostuu, kun kolmen järjestön jäsenet, luottamushenkilöt ja henkilöstö rakentavat yhteistä toimintakulttuuria ja tulevaisuutta.

Vuoden 2017 toimintaan ja toimintaympäristöön vaikuttavia tekijöitä

Yhdistymisneuvottelujen yhteydessä järjestöjen yhteiseksi toimintaympäristöksi ja haasteiksi todettiin seuraavat asiat:

Yhteiskunnalliset muutokset

- Suomen taloustilanne on hyvin haastava, sote-uudistuksella on laaja vaikutus yhteiskunnan toimintaan, työn haasteet kasvavat, mutta samalla vapaa-ajan arvostus kasvaa.
- Hallituksen Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma pyrkii kokoamaan eri tahojen tarjontaa ja hankkeita ”yhteiselle tarjottimelle”. Seurakuntien kannustaminen mukaan on keskeistä.
- Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrä on suuri ja vaatii uusia ratkaisuja koko yhteiskunnalta. Asenteisiin liittyvät kysymykset nousevat voimakkaasti esiin.
- Varhaiskasvatustilanne ja opetussuunnitelmat uudistuvat ja avaavat osittain uudet lähtökohdat myös seurakuntien varhaiskasvatukselle ja yhteistyölle päivähoiton kanssa. Uusi nuorisolaki valmistuu.
- Uskontoon liittyvän ilmapiiri, ja uskontokasvatuksen rooli yhteiskunnan järjestämässä toiminnassa on jatkuvan keskustelun alaisena.
- Yhteiskunnan polarisoituminen jatkuu ja synnyttää köyhyyttä ja syrjäytymistä lapsiperheissä. Työelämä ja perheen yhteensovittaminen on lapsiperheille tärkeää.
- Muuttoliike jatkuu, väestö ikääntyy alueellisesti epätasaisesti.
- Mediamaailman muutos jatkuu ja haastaa kehittämään verkossa tapahtuvaa toimintaa, pelillisyyttä lisääntyy, teknologian merkitys kasvaa yleisesti.
- Kansainvälistyminen jatkuu, monikulttuurisuus ja muun muassa ilmastonmuutoksesta johtuvat globaalit muutokset ovat lasten ja nuorten arkea.

Lasten ja nuorten hyvinvointi

- Valtaosa lapsista ja nuorista voi hyvin (selkeä enemmistö nuorista kertoo olevansa tyytyväisiä elämäänsä: yksinäisyys on vähentynyt ja he viihtyvät koulussa paremmin kuin koskaan, lapsiköyhyys on vähentynyt samoin nuorten ylipaino ja humalajuominen).
- Osa lapsista ja nuorista voi huonosti (sähköisin välinein kiusatuksi tulee joka kuudes nuori, alle 15-vuotiaiden tekemät pahoinpitelyrikokset ovat lisääntyneet viime vuosina, nuorten toimeentulotuen saajien määrä on lisääntynyt, nuorisopsykiatrian potilasmäärät ovat lisääntyneet tasaisesti vuodesta 2006).
- Vaatimustason nousu korostaa pärjäämistä.
- Kulutuskulttuurilla on tärkeä asema lasten ja nuorten elämässä.
- Maahan muuttaneilla lapsilla on tarve kotoutumiseen ja oman perinteen säilyttämiseen. Toisaalta myös ristipaineet kahden kulttuurin välissä ovat haasteellisia.

Seurakuntia koskevat muutokset

- Suomi muuttuu uskonnollisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisemmaksi. Monimuotoisuus haastaa evankelis-luterilaisen kirkon aseman ja identiteetin, ja seurakuntien on tuotava esille omaa sanomaansa aikaisempaa aktiivisemmin.
- Eri paikkakunnille tulleet turvapaikanhakijat synnyttävät tarpeen kohtaamiseen sekä toimintojen kehittämiseen ja avaamiseen maahanmuuttajia varten.
- Seurakuntien jäsenmäärä pienenee, ja kasteet vähenevät erityisesti suurilla paikkakunnilla.
- Keskustelu seurakuntarakenteen uudistamisesta jatkuu, ja lasten ja nuorten parissa tehtävä työ muuttuu monella tavoin. Lapsen ja nuoren kasvun kaari korostuu, ja työntekijät tarvitsevat tukea muutosten keskellä.
- Kirkolliskokouksen päätös lapsivaikutusten arvioinnista on huomioitava päätöksenteossa. Seurakunnissa kehitetään lapsiasiahenkilöverkostoa sekä lasten ja nuorten osallisuutta.
- Seurakuntien talous kiristyy, ja sillä on vaikutus järjestöjen toimintaan.

Vuoden 2017 erityiskysymykset

Järjestöfuusio

Nuori kirkko ry aloittaa toimintansa vuoden 2017 alussa erillisten päätösten ja yhdistymissopimuksen mukaisesti. Muutokset koskevat uuden järjestön sääntöjä, hallintorakennetta, taloutta, omaisuutta, organisaatiota, toimipaikkaa ja toiminnan päälinjoja. Uudessa järjestössä nykyisten järjestöjen suunnitelmat integroidaan yhdeksi kokonaisuudeksi jäsenkokousten lopullisten päätösten jälkeen.

Lehti- ja mediauudistus

Pyhäkoululehden ja Pikkuväki-lehden yhdistymisen myötä vuoden alussa ilmestyy ensimmäinen *Pieni on suurin -lehti*. Lehti palvelee seurakuntien kaikkea työtä lasten ja perheiden parissa ja huomioi sekä työntekijät että vapaaehtoiset toimijat. *Lastenkirkko* jatkaa sekä lehtenä että verkkosivustona. Lehtien kustantajana toimii Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.

Nuori kirkko ry ottaa aiempaa suuremman vastuun lasten ja nuorten verkkopalveluista, ja Lastenkirkon ohjausryhmä pyrkii varmistamaan toiminnan kolmen vuoden aikajänteellä.

Pienten lasten kiusaamisen ehkäisy (PIKI)

Pienten lasten kiusaamisen ehkäisyhanke jatkuu. Hankkeen tuottama kuvakirja lapsille sekä aineistot ohjaajille ja vanhemmille ilmestyivät syksyllä 2016. Pilottivaiheessa mukana oli viisi paikkakuntaa (Ylöjärvi, Orimattila, Kirkkonummi, Leppävirta ja Ilmajoki). Jatkossa hanketta laajennetaan uusille paikkakunnille.

Musiikkitoiminta

Seurakuntien musiikkitoiminta lasten ja perheiden parissa kehittyi ja laajenee. *Lasten virsi -kirja* on ahkerassa käytössä, kirkkomuskaritoiminta sekä vauvamuskarit lisääntyvät jatkuvasti. Seurakuntien musiikkitoimintaa tuetaan monin tavoin materiaalilla, koulutuksilla ja tapahtumilla.

Neuvottelupäivät

Vuonna 2017 järjestetään laajapohjainen *Nuori2017-tapahtuma*, joka korvaa Kirkon kasvatuksen päivät. Tapahtumaa suunnitellaan yhteistyössä Kirkon Lapsityönohjaajat ry:n, Kirkon Lapsityön Teologit ry:n, Seurakuntaopiston/Agricolan sekä Kirkkohallituksen kanssa. Järjestämme Seurakuntien varhaiskasvatuksen neuvottelupäivät Kuopiossa yhdessä Kirkon Lastenohjaajat ry:n, Kirkkohallituksen sekä paikallisten hiippakuntien ja seurakuntien kanssa. Kahtena edellisenä vuonna tapahtuma on ollut ”loppuunmyyty”. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan neuvottelupäivät yhdistetään varhaiskasvatuksen neuvottelupäiviin. Muiden neuvottelupäivien järjestäminen jatkuu ennallaan (ks. erillinen koulutuskalenteri).

Reformaation merkkivuosi Armoa 2017!

Reformaation merkkivuodelle on annettu otsikko *Armoa 2017!* Merkkivuosi haastaa pohtimaan, mitä armo ja armollisuus ovat, miten armo ja armollisuus näkyvät 2000-luvun elämässä ja mitä olisi tehtävä. Reformaation merkkivuosi ja sen armo-teema huomioidaan lehdissä, koulutuksissa ja tapahtumissa. Erityisesti tuetaan iltarukousta lasten ja perheiden elämässä. Reformaation merkkivuoden kunniaksi julkaisemme *Auta armias* -materiaalipaketin 10-vuotiaille. Seikkailukirjan käyttöä tukee *opettajan materiaali*, joka sisältää virikeaineistoa koulun oppitunneille, kirkkovierailuille ja 10-synttäreille. Toiminnassa liitytään myös kirkon yhteiseen ihmisarvoa korostavaan *Suuremman suojassa -teemaan*.

Leirit ja kerhot

Kouluikäisten lasten ja heidän nuorten ohjaajiensa parissa tehtävä työ ja sen kehittäminen ovat järjestön ydintoimintaa vuonna 2017. Tuleva toimintavuosi on hiippakuntaleirien kesä. Järjestämme useita alueellisia telttaleirejä, joiden järjestämisvastuussa ovat piirijärjestöt. Leirien kasvatukselliset tavoitteet nousevat suvaitsevaisuudesta, osallisuudesta ja toisten kunnioituksesta. Kesän leirit kokoavat lähes 1 300 lasta eri puolilla Suomea. Hiippakuntaleirit ovat tärkeä mittari, kun aloitamme syksyllä 2017 uuden juhlaleirin suunnittelun vuodelle 2019.

Kerhotyön kehittämistoiminnan erityisinä painopisteinä ovat *Pilotti*-toiminta, erityistä tukea tarvitsevien lasten huomioiminen, mediakasvatuksen sisällöt ja 11–14-vuotiaiden parissa tehtävä työ. Kerhonohtajien koulutuksellinen tuki ja nuorten ohjaajien koulutusohjelmiston jalkautus ovat myös keskeisiä toimintavuoden sisältöjä.

Lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen on edelleen keskeinen painopiste järjestön tulevaisuuden toiminnassa. Tuemme seurakuntia lasten ja nuorten osallisuutta ja kuulemista vahvistavan *Lapset innovaattoreina* -hankkeen sisällöillä ja ylläpitämällä lapsiasiahenkilöiden valtakunnallista verkostoa.

Strategia

Nuori kirkko ry:n hallitus käynnistää strategian laatimisen järjestölle. Ennen uuden strategian valmistumista toimintaa ohjaavat aikaisemmat strategiat. Kolmen järjestön jäsenet, luottamushenkilöt ja henkilöstö rakentavat yhteistä toimintakulttuuria ja tulevaisuutta.

1 Nuori Kirkko tukee lasten, varhaisnuorten ja nuorten kasvua ja osallisuutta

1.1 Lasten ja nuorten osallisuus vahvistuu

Kaikkeaa toimintaa suunniteltaessa ja kehitettäessä keskiössä on lapsen osallisuus. Lapsen äänen kuuntelemiseen pyritään kehittämällä sekä suoraan lapsille suunnattua toimintaa että koulutus- ja julkaisutoimintaa. Kaikissa sisällöissä huomioidaan ikäkausididaktiikka, lapselle ominainen tapa toimia ja oppia. Toiminnan arvolähtökohtia pyritään jatkuvasti kehittämään lapsen tarpeista ja toiveista nousevien ajatusten pohjalta. Erityisiä osallisuutta vahvistavia toimintamalleja ovat *Lapset innovaattoreina -hanke*, *Lastenkirkko-median* lasten toimitus sekä Minecraft-pelimaailman sisällä toimiva *Fisucraft*.

Pyrimme vahvistamaan lapsen oikeuksien toteutumista, lapsen edun huomioon ottamista ja lasten herkkää kuulemistakin sekä kirkossa että yhteiskunnassa. Kehitämme menetelmiä kuulla lapsia, jotka eivät vielä osaa ilmaista itseään totutuin demokratian keinoin.

Osallistumme aktiivisesti osallisuutta vahvistavien yhteiskunnallisten järjestötoimijoiden yhteistyöverkostoihin. Yhteistyössä Opinkirjon kanssa koordinoimme vapaamuotoista *Osallisuuden vahvistajat -verkostoa*, joka toimii innovatiivisena keskustelufoorumina ja yhteistyökanavana lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamisesta kiinnostuneille tahoille. Toimintavuonna verkosto suunnittelee osallisuustiedottamisen vahvistamista sekä kartoittaa järjestötoimijoiden yhteistyön tiivistämisen ja edelleen kehittämisen mahdollisuuksia.

Osallistumme myös lapsiasiavaltuutetun toimiston alaisen, Lastensuojelun Keskusliiton koordinoiman *Lapsen oikeuksien sopimuksen viestintäverkostoryhmän* toimintaan ja sen kautta *Lapsen oikeuksien päivän* teemojen ja virikkeiden suunnitteluun.

Nuorten osallisuuden vahvistaminen:

- Kirkko 2025 -seminaari. Nuorten tulevaisuusseminaari Kirkko 2025, Tampere, 6.5. Osallistuu 150 nuorta 100 eri paikkakunnalta.
- NAVI. NAVI-ryhmässä toimii aktiivisesti n. 15 nuorta aikuista. NAVI-verkoston toimintaan osallistuu 200 nuorta aikuista ympäri Suomen.
- Pilvipedagogiikkaa rippikouluun -koulutus 9.3. ja 2.10. Järvenpäässä Seurakuntaopistolla yhteistyössä Agricola-opintokeskuksen kanssa, 12 osallistujaa.
- Tilauskoulutuksena Kuopion hiippakunnalle 4.4. ja 12.9. yhteistyössä Mikkelin hiippakunnan kanssa.
- Tilauskoulutuksena Lapuan kristilliselle opistolle 27.4. ja 26.9. yhteistyössä Lapuan hiippakunnan kanssa.

1.1.1 Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa

1.1.1.1 TPOK

Seurakunnissa lasten ja nuorten osallisuutta edistetään Kirkkohallituksen ja Seurakuntaopiston kanssa Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa -työryhmässä (TPOK). Työryhmän keskeisinä tehtävinä on tukea lapsen oikeuksien juhlapäivän viettoa seurakunnissa sekä edistää osallisuushankkeiden synnyttämien toimenpiteiden juurtumista osaksi seurakuntien toiminnan ja päätöksenteon arkea. Valmisteilla on muun muassa *Lapsiystävällinen seurakunta -konsepti*.

1.1.1.2 Lapsiasiahenkilöt

Seurakuntien uusille ja jo mukana oleville *lapsiasiahenkilöille* järjestetään oma seminaari. Infoa jaetaan lapsiasiahenkilöille lähetettävässä uutiskirjeessä. Seurakuntiin nimettyjä lapsiasiahenkilöitä on vuoden 2016 alussa 368. Heitä ja muita seurakuntien työntekijöitä tukevia työvälineitä sekä ajankohtaista tietoa julkaistaan *lapsivaikutukset.fi*-sivustolla. Syksyllä 2017 toteutetaan valtakunnallinen *lapsiasiahenkilöseminaari*. Lapsiasiahenkilöille lähetetään vuosittain 2–4 uutiskirjettä.

1.1.1.3 Lapsivaikutusten arviointi

Olemme mukana lapsivaikutusten (LAVA) arvioinnin seurantaryhmässä, joka seuraa LAVAn käyttöönottoa valtakunnallisesti ja pyrkii tukemaan siinä seurakuntien päättäjiä ja viranhaltijoita. Kirkon verkkosivuille kerätään käytännön esimerkkejä toteutuneista LAVA-prosesseista. Ohjaustyöryhmä jatkaa kerran vuodessa jaettavan LAVA-teko -palkinnon toteutusmallin ideointia. LAVA-koulutus pyritään suuntaamaan myös muille kuin kasvatuksen työntekijöille.

1.1.1.4 Lapsen oikeuksien sopimus (LOS) -verkostoyhteistyö

Osallistumme Lastensuojelun Keskusliiton vetämän viestintäverkoston toimintaan ja edistämme seurakuntien suuntaan yhteisen lapsen oikeuksien viikon toteuttamista.

1.1.1.5 Lapset innovaattoreina -hanke

Toimintavuoden alkuun mennessä päättyvä opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama *Lapset innovaattoreina -hanke* jatkuu lasten ja nuorten osallisuutta ja luovuutta seurakunnissa vahvistaen. Hankkeen tuottamat pelimateriaalit *INNOpoli Keksi!* (3–8-vuotiaille), *INNOpoli Neronleimaus* (+6-vuotiaille) ja *INNOpoli Vario* (+14-vuotiaille) tarjoavat seurakunnille ja kouluille työkalun lasten innovatiivisuuden vahvistamiseen sekä yhteistyöalustan aikuisten ja lasten yhteiselle suunnittelutyölle. Toimintavuonna hankkeen tulokset ja materiaalit ovat esillä *Suomi-areenalla*, johon järjestämme yhdessä Porin seurakuntien kanssa INNOpoli-pelihaasteen päättäjille. Hankkeessa yhteistyökumppaneina ovat Lastensuojelun Keskusliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja Osallisuuden vahvistajat -verkosto.

1.1.2 Seurakuntien nuoret vaikuttajat

1.1.2.1 Kirkko 2020 -seminaari

Nuorten tulevaisuusseminaari Kirkko 2025 järjestetään Tampereella lauantaina 6.5. Seminaariin kutsutaan kaksi konfirmoitua, alle 18-vuotiasta nuorta jokaisesta seurakunnasta. Seminaarin avulla kuullaan nuoria ja tuodaan heidän ääntänsä kuuluviin kirkon päätöksenteossa ja seurakuntien toiminnassa. Nuoret ovat keskeisesti mukana myös seminaarin suunnittelussa ja toteutuksessa. Seminaari kutsuu nuoria ottamaan kantaa ajankohtaisiin asioihin kirkossa sekä kohtaamaan päättäjiä niin kotiseurakunnassa kuin kokonaiskirkon tasolla. Seminaarin järjestäjinä toimivat Kirkon kasvatus ja perheasiat, Nuori kirkko ry ja Nuorten vaikuttamisryhmä NAVI.

1.1.2.2 NAVI - nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä

NAVI - nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä jatkaa työskentelyä nuorten ja nuorten aikuisten vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi kirkossamme uuden nelivuotisstrategiansa (2016–2019) mukaisesti. NAVI lisää näkyvyyttään kirkolliskokouksessa sekä hiippakuntatasolla luomalla vuorovaikutteisia kontakteja kirkolliskokousedustajiin ja hiippakuntavaltuustojen jäseniin. NAVI edistää seurakuntien vaikuttamiskulttuuria alueellisella tasolla muun muassa luomalla toimintamallin nuorten ja seurakunnan päättäjien lähentämiseksi.

NAVI huomioi reformaation merkkivuoden *9,5 teesiä -kampanjalla*. Kampanjaa varten NAVI kartoittaa nuorten aikuisten ajatuksia ja toiveita tulevaisuuden kirkosta ja kokoaa materiaalin pohjalta 9,5 teesiä. Teesit julkaistaan vuoden 2017 aikana. NAVI-verkostoa aktivoidaan muun muassa 9,5 teesiä -kampanjan avulla.

NAVI jatkaa nuorten luottamushenkilöiden tukemista ja kouluttamista erilaisten tapahtumien ja internet-materiaalien avulla. NAVI:n toiminnasta ideointi- ja toteutusvastuussa on NAVI-ryhmä. NAVI-sihteerit tukevat ryhmän toimintaa.

1.1.3 Pilvipedagogiikka - osallisuuden edistäjänä -hanke ja koulutukset

Pilvipedagogiikkaa rippikouluun -koulutuksissa rippikouluja ohjaavat työntekijät oppivat hyödyntämään mielekkäällä tavalla mobiiliteknologiaa sekä netin kautta käytettäviä vastausjärjestelmiä ja yhteisen ajattelun apuvälineitä nuorten osallistumisen tukemiseksi rippikouluissa. Vuoden 2016 koulutuksiin

kohdistuneen laajan kysynnän perusteella järjestämme toimintavuonna kolme avointa koulutusta, joiden lisäksi koulutuksia toteutetaan seurakuntien ja rovastikuntien tilauksesta paikallisesti.

1.1.4 Lasten ja nuorten osallistuminen ympäristövastuuseen

1.1.4.1 Kansainväliset rippikoulut

Kansainväliset rippikoulut toteutetaan Vihreät riparit – periaatteiden mukaisesti.

1.1.5 Lasten ja nuorten osallistuminen kansainväliseen vastuuseen

1.1.5.1 Yhteistyö Lähetysseuran kanssa

Toimimme yhteistyössä Suomen Lähetysseuran kanssa muun muassa Kirnu-yhteistyön, johtajien kokousten ja työryhmien puitteissa.

1.1.5.2 Nuorten Yhteisvastuukeräys

Tuemme nuorten omaa Yhteisvastuukeräyksen yhteyteen syntynyttä *Action Angels-liikettä*. Vuoden 2017 Yhteisvastuukeräyksen kotimaan kohteena auttaa ihmiskaupan uhreja. Yhteisvastuukeräys toimii yhteistyössä Pro-tukipiste ry:n, Rikosuhripäivystyksen, Pakolaisneuvonta ry:n ja Monika-Naiset liitto ry:n kanssa. Keräysvaroin kehitetään muun muassa työntekijöiden osaamista tunnistaa ja tavoittaa ihmiskaupan uhreja. Yhteisvastuukeräyksen ulkomaisen työn painopiste on Jordaniassa olevien Syyrian pakolaisnuorten (12–30-v.) kouluttaminen ja psykososiaalisen tuen antaminen. Israelin ja Palestiinalaisalueilla tuetaan rauhankasvatustyötä.

1.1.5.3 Taksvärkki-keräys

Haastamme seurakuntien nuorisotyötä osallistumaan *Taksvärkki-keräykseen* ja ottamaan nuoria koululaisia päiväksi töihin. Vuonna 2016–2017 Taksvärkki-kampanjan tuotto ohjataan Keniaan, jossa katunuorille tarjotaan sekä perus- että ammattikoulutusta. Tavoitteena on, että nuorista tulee yhteisöjensä aktiivisia toimijoita ja kehityksen edistäjiä.

1.2 Lasten ja nuorten kasvu ja spiritualiteetti saa tukea

1.2.1 Identiteetin ja spiritualiteetin tukeminen

1.2.1.1 Kaste-, ehtoollis- ja jumalanpalveluskasvatus

Hengellisyys on merkittävä osa ihmisen identiteettiä. Se nousee esiin ihmisen tavassa luoda suhde omaan itseen, toisiin ihmisiin, luontoon ja korkeampaan voimaan. Uskonnot ja katsomukset ovat kieliä, joilla ihminen kommunikoi näitä suhteitaan. Reformaation merkkivuoden kunniaksi korostamme kansankielisyyttä ja osallisuutta lujittamalla pienten lasten mahdollisuutta kannatella seurakuntaa ja saada tukea omaan kasvuunsa.

Jumalanpalvelus on kaiken seurakuntatoiminnan ydin ja lapsi Jeesuksen opetuksen mukaisesti siinä keskeisessä asemassa. Vuoden 2017 tavoitteita ovat seuraavat: 1) kullakin seurakunnalla on lasten ja heidän perheidensä vastaanottamiseen selkeä toimintatapa, 2) käytäntö lasten osallistumisesta ehtoollisen viettoon tulee tutuksi, 3) yhä useammassa kirkossa on tila, joka helpottaa lapsen osallistumista messuun, 4) lapsia otetaan aktiivisesti mukaan jumalanpalvelusten suunnittelemiseen ja toteuttamiseen, 5) lasten ja aikuisten tarve prosessimaiseen hengellisen kasvun tukeen tunnustetaan ja sen mahdollistavat käytännöt lisääntyvät.

Tavoitteisiin pyritään koulutusten ja materiaalien (mm. jumalanpalvelusta avaavat jutut Pieni on suurin -lehdessä ja Sunnuntai-sivut Lastenkirkko-lehdessä) myötä. Osallistumme valtakunnallisiin tapahtumiin ja kehittämishankkeisiin, kuten jumalanpalveluelämän kouluttajien asiantuntijapäiviin.

Levitämme, kehitämme ja valtakunnallistamme seurakunnissa luotuja kastekasvatuksen ja kummiuden tukemiseen liittyviä käytäntöjä (esimerkiksi *Kummin kaa -päivä* ja kummiutta tukevat verkkosivut, *Pienelle parasta -hanke*).

1.2.1.2 Kotien kristillisen kasvatuksen tukeminen

Perinteisen mikkelinpäivän materiaalin painopiste on ilta- ja ruokarukousperinteen elävöittämisessä. Mikkelinpäivän yhteydessä kannustetaan järjestämään iltarukousviikko. Pidämme esillä Suomen Pyhäkoulun Ystävät ry:n tuottamia ilta- ja ruokarukouskuutiota ja iltarukouspusseja. Tuotteet ovat konkreettinen tapa viedä rukous perheen yhteisiin hetkiin. Vanhemmuuden teesit antavat lisäsisältöä vanhempien kanssa tapahtuvalle toiminnalle, ja *Perheen parhaaksi -koulutukset* tukevat valmiutta perheiden kohtaamiseen.

1.2.1.3 Spiritualiteettia tukevat lapsilähtöiset menetelmät ja koulutukset

Godly Play, lattiakuvat, raamattuleikki, pyhät tanssit, rukoushelmet, sadutus, bibliodraamakerronta ovat esimerkkejä menetelmistä, jotka luovat hyviä hengellisen kasvun tiloja ja tilanteita lasten ja aikuisten kesken. Menetelmien kehittämistä jatketaan suomalaisten ja kansainvälisten yhteistyötahojen kanssa. Lattiakuvien ja raamattuleikin osalta tavoitteena on lisätä menetelmän käyttöä yhteiskunnan uskontokasvatuksen menetelmänä. Jälkimmäiseen ilmestyi uusi opas vuonna 2016, ja vuoden 2017 aikana siihen pyritään liittämään koulutuksia erityisesti yhteiskunnan kasvattajille sekä mentoreina toimiville seurakunnan työntekijöille.

Godly Play -menetelmän kehittämisessä aloitetaan yhteistyö Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan, Helsingin hiippakunnan ja alueella olevien seurakunnan ammattiin valmistavien oppilaitosten kanssa. Yhteistyön tavoitteena on saada kokemusta menetelmän säännöllisestä käytöstä lasten kanssa ja siten myös syvempää tietoa menetelmän toimivuudesta.

Varhaiskasvattajalla on työssään vastuu myös tunnetaitojen opettamisesta. Varhaiskasvatuksen tunnetaitokoulutus auttaa ammattikasvattajaa tunnistamaan oman roolinsa tunnekasvattajana sekä antaa valmiuden kohdata lapsen tunteet, auttaa lapsia tunteiden tunnistamista, ilmaisemisesta ja hyväksymisestä. Koulutukset järjestetään vuonna 2017 tilauskoulutuksina.

1.2.1.4 Nuoren kasvua tukevat koulutukset

Järjestämme ensimmäistä kertaa *Kertomusten kautta – Raamattu* nuorisotyössä -koulutuksia. Koulutuksessa seurakuntien työntekijät jäsentävät omaa suhdettaan Raamattuun sekä itsensä että seurakunnan nuorisotyön näkökulmista. Tavoitteena on oppia soveltamaan innostavia työskentelytapoja, jotka mahdollistavat nuoren elämän kertomusten ja Raamatun kertomusten vuoropuhelun toistensa kanssa. Koulutuksessa hyödynnetään toimintavuonna julkaistavaa *Painiva Jumala – yhdeksän niskalenkkiä Raamatusta -materiaalia*.

Kertomusten kautta – Raamattu nuorisotyössä -koulutukset: Järvenpäässä Seurakuntaopistolla 30.10.–1.11. yhteistyössä Kirkkopalvelut/Seurakuntaopisto ja Helsingin hiippakunnan kanssa, 12 osallistujaa; Kouvolassa Puhjonrannan kurssikeskuksessa 21.–23.11. yhteistyössä Agricola-opintokeskuksen sekä Helsingin, Mikkelin ja Kuopion hiippakuntien kanssa, 12 osallistujaa.

Haastavat nuoret rippikoulussa -koulutuksiin on osallistunut viiden vuoden aikana noin 500 seurakuntien työntekijää jäsentämään omia tulkintojaan ja kokemuksiaan suhteessa heidän haastavaksi kokemiinsa nuoriin. Koulutus on lisännyt työntekijöiden osaamista eri tavoin haastavien nuorten kohtaamisessa. Koulutukseen on edelleen kohdistunut kysyntää, joten toimintavuonna järjestämme yhden avoimen koulutuksen ja lisäksi paikallisia koulutuksia tilausten perusteella.

Haastavat nuoret rippikoulussa -koulutus Järvenpäässä Seurakuntaopistolla 30.–31.3. yhteistyössä Kirkkopalvelut/Seurakuntaopiston kanssa, 12 osallistujaa.

Nuoret, oppimisvaikeudet ja seurakunta -luentojen tavoitteena on vahvistaa työntekijöiden osaamista siten, että kaikki nuoret voisivat osallistua seurakunnan toimintaan mahdollisista oppimisen pulmista huolimatta.

Järjestämme luentoja tilauksesta. Järjestämme toimintavuonna yhden Kasvatuksen erityiskoulutukseen valinnaisena moduulina hyväksyttävän *Sielunhoito varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyössä - koulutuksen*. Koulutuksessa seurakuntien työntekijät syventävät omaa näkemystään sielunhoidosta kasvavan nuoren kanssa sekä prosessoivat omaa identiteettiään sielunhoitajana.

- Sielunhoito varhaisnuoriso-, rippikoulu- ja nuorisotyössä -koulutus Järvenpäässä Seurakuntaopistolla 18.–20.9. ja 20.–21.11. yhteistyössä Kirkkopalvelut/Seurakuntaopiston kanssa, 12 osallistujaa.

Isostoiminnan kehittäminen – isosta aikuiseksi -koulutuksissa seurakuntien työntekijät kehittävät oman seurakuntansa isostoimintaa kuunnellen nuorten ääntä, toistensa kokemuksia sekä tutkimuksellisia näkökulmia. Koulutus ja sen teemat nivoutuvat vuonna 2016 julkaistuun Isostoiminnan linjaukseen. Isosen kasvun tukeminen aikuiseen seurakuntalaisuuteen on koulutuksen keskeisin painopiste. Koulutus hyväksytään valinnaisena moduulina Kasvatuksen erityiskoulutukseen. Toimintavuonna järjestämme yhden koulutuksen sekä toteutamme tilauksesta lyhyempiä koulutuksia samasta teemasta.

- Isostoiminnan kehittäminen - Isosta aikuiseksi -koulutus Järvenpäässä Seurakuntaopistolla 11.–13.1. ja 22.–23.5. yhteistyössä Kirkkopalvelut/Seurakuntaopiston kanssa, 12 osallistujaa.

1.2.1.5 Tievan tunturiretriitti

Tunturiretriitti on erityisesti Lapin luontoon kiinnittyvä koulutuksellinen hiljentyminen, jossa osallistujat syventyvät toisaalta oman hengellisen elämänsä hoitamiseen, toisaalta saavat rohkeutta omassa arkityössään viedä lapsia ja nuoria luontoon.

1.2.1.6 Martin matkassa – luontoretriitti

Partaharjulla järjestetään seurakuntien työntekijöille reformaattorin hengessä matkaava koulutus, jossa on retriittimäisiä piirteitä. *Martin matkassa* on osin hiljainen, osin toiminnallinen luontoa monipuolisesti hyödyntävä ja omiakin akkuja lataava retriitti. Osallistuja oppii myös ympäristön käyttämistä lasten ja nuorten spiritualiteetin vahvistamisessa ja ympäristökasvatuksessa.

1.2.1.7 Partaharjun Pieni pyhiinvaellus -polku

Partaharjulle rakennettua pyhiinvaelluspolkua käytetään leireillä ja tapahtumissa sekä opastetaan Partaharjulla leirejä pitäviä seurakuntia ja muita vieraita sen hyödyntämisessä. Partaharjun toimintakeskus sai kirkon ympäristökasvatuspalkinnon syksyllä 2016.

1.2.1.8 Tour de Henrik -polkupyöräpyhiinvaellus

Järjestämme Reformaation juhluvuonna 2017 *Tour de Henrik eli varhaisnuorten polkupyöräpyhiinvaelluksen* Kokemäeltä Turkuun.

1.2.2 Musiikkikasvatus

Lapsella tulee olla mahdollisuus musiikilliseen osallistumiseen omien kykyjensä mukaisesti monipuolisesti. Musiikki liitetään myös jumalanpalveluselämään. Vuonna 2017 jatketaan kokonaisvaltaisen musiikkikasvatuksen kehittämistä. Perheet ja vanhemmat ovat mukana tässä työssä.

Kirkkomuskarimateriaali sekä *Lasten virsi -kirja* ovat käytössä musiikkikoulutusten lisäksi myös muissa varhaiskasvatuksen koulutuksissa ja tapahtumissa. Kirkkomuskaripedagogiikkaa tuodaan julki ja kehitetään edelleen. Seurakuntien kanttoreille tarjotaan oma kirkkomuskarikoulutus yhdessä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa.

Toimintavuonna aloitetaan työstämään *Laulutuuli-kirjan* uutta versiota. Perinteisen ja monipuolisen kouluikäisten lasten hartaus-, kerho- ja leirikäyttöön suunnatun laulukirjan toimittaa Pekka Laukkarinen ja tavoitteena on julkaista uudistettu *Laulutuuli* suurleirivuonna 2019.

1.2.3 Vanhemmuuden tukeminen

Toimiva Perhe -ohjaajakoulutuksissa työntekijät ja vapaaehtoiset pätevoityvät ohjaamaan Toimiva Perhe -kursseja vanhemmille ja muille kasvattajille. Kursseilla vanhemmat ja muut kasvattajat harjoittelevat

puhumisen, kuuntelemisen ja ristiriitojen ratkaisemisen taitojaan. Vuoden 2016 ohjaajakoulutus yhteistyössä Seurakuntaopiston kanssa kiinnosti erityisen monia työntekijöitä. Sen perusteella myös toimintavuonna järjestetään avoin ohjaajakoulutus, joka hyväksytään valinnaiseksi moduuliksi Kasvatuksen erityiskoulutukseen. Lisäksi jatkamme peruskurssimateriaalin välittämistä aikaisempaan tapaan.

- Toimiva Perhe -ohjaajakoulutus Pieksämäellä Partaharjulla 7.–9.2. ja 21.–22.3. yhteistyössä Kirkkopalvelut/Seurakuntaopiston kanssa, 12 osallistujaa.
- Koulutetut ohjaajat järjestävät eri puolilla maata Toimiva Perhe -peruskursseja, joilla on yhteensä 100 osallistujaa.

1.3 Lasten ja nuorten vuorovaikutus- ja tunnetaidot lisääntyvät

1.3.1 Nuisku-ohjaajakoulutukset ja kurssit

Koulutamme *Nuisku – nuorten ihmissuhdetaitojen kurssien ohjaajia* järjestämään kursseja oman alueensa nuorille. Ohjaajakoulutus hyväksytään valinnaisina moduuleina Kasvatuksen erityiskoulutukseen. Toimintavuonna jatkamme ohjaajakoulutusten järjestämistä ja nuorten kurssimateriaalin välittämistä. Nuiskukurssien määrä vaikuttaa laskevan, mikä selittynee osaksi koulujen ja seurakuntien tiukentuvalla taloudellisella tilanteella sekä seurakuntien vähentyneillä henkilöresursseilla.

- Nuisku-ohjaajakoulutus Järvenpäässä Seurakuntaopistolla 13.–15.2. ja 23.–24.3. yhteistyössä Kirkkopalvelut/Seurakuntaopiston kanssa, 12 osallistujaa.
- Nuisku-ohjaajakoulutus yhteistyössä Centria-ammattikorkeakoulun kanssa, 10 osallistujaa.
- Koulutetut ohjaajat järjestävät eri puolilla maata Nuisku-peruskursseja, joille osallistuu 450 nuorta.

1.3.2 äXäri-kurssit ja ohjaajakoulutukset

10–17-vuotiaille nuorille suunnattujen toiminnallisten tiimityötaitoja kehittävien *äXäri-kurssien ohjaajiksi* pätevoidytään ohjaajakoulutuksissa.

Avoimen ohjaajakoulutuksen toteuttamiselle ei ole tarvetta toimintavuonna. Toteutamme ohjaajakoulutuksia kuitenkin tilausten perusteella. Kurssimateriaalia välitetään samaan tapaan kuin aikaisempina vuosina. äXäri-kursseille osallistuneiden nuorten määrä on pysynyt suhteellisen samana useampia vuosia.

- Koulutetut ohjaajat järjestävät eri puolilla maata äXäri-peruskursseja, joille osallistuu 220 nuorta.

1.3.3 Vuorovaikutustaitojen lisääminen koulutuksen aluetoiminnan avulla

Raha-automaattiyhdistyksen avustama *Koulutuksen aluetoiminta* vahvistaa vuorovaikutus- ja tiimityötaitojen kurssien saatavuutta tarjoamalla ohjaajille osaamista ylläpitävää ja laajentavaa koulutusta sekä tukea kurssien järjestämiseen. Koulutuksen aluetoiminta tavoittaa ohjaajia aikaisempaa laajemmin ottamalla toiminnan piiriin *Moottoripaja-toiminnan* ohjaajia ja vapaaehtoisia. Tuetun kurssimateriaalin ja ohjaajakoulutuksen avulla kursseille voivat osallistua ja ohjaajaksi kouluttautua myös ne, joiden taustayhteisöllä tai heillä itsellään ei ole mahdollisuutta taloudellisista syistä olla mukana toiminnassa. Nuorten hyvinvoinnin asiantuntijaryhmän jäsenet keskustelevat laajasti nuoriin liittyvistä asioista. Näin järjestö vahvistaa nuorten kanssa toimivien ymmärrystä vuorovaikutustaidoista sekä pysyy itse ajan tasalla nuorten hyvinvoinnin kysymyksissä.

- Alueyhdyshenkilöt ja kurssisihteeri järjestävät 10 aluetapaamista ohjaajille. Näissä tapaamisissa on yhteensä 100 osallistujaa.
 - Myönnetään tukea 8 ohjaajakoulutukseen osallistujalle ja 80 peruskurssilaiselle. Alueyhdyshenkilöiden seminaariin tammikuussa osallistuu yhteensä 8 henkilöä.
- Nuorten hyvinvoinnin asiantuntijaryhmä kokoontuu kaksi kertaa keskustelemaan ajankohtaisista teemoista.

1.3.4 Lasten ero- ja sururyhmät

Ero- ja sururyhmäkoulutusta tarjotaan seurakunnille tilauskoulutuksena. Etsitään uusia kumppaneita ja yhteistyötahoja (mm. Eroneuvo). Lasten ero- ja sururyhmätoimintaa seurakunnissa tukevat myös järjestön julkaisemat metodiset materiaalit. Sisällöt palvelevat kasvatuksen, diakonian ja perheneuvonnan ammattilaisia heidän kohdatessaan lapsia elämän kriisivaiheissa.

1.4 Lasten ja nuorten syrjäytyminen vähenee

1.4.1 Pienten lasten kiusaamisen ehkäisy (PIKI)

Piki-hankkeen materiaalit (*PIKI-kuvakirja* ja *Mun ja sun juttu -ohjaajan materiaali*) ovat valmistuneet ja niiden pohjalta tarjotaan koulutusta seurakuntien ja kuntien varhaiskasvattajille. Hanketta pidetään esillä eri kanavien kautta ja verkostoyhteistyössä. Teeman jatkotyöstämistä varten haetaan vuoden aikana rahoitusta. Vanhemmille suunnatun tukimateriaalin työstämistä verkkosivuilla jatketaan.

Vuoden aikana selvitetään, miten PIKI-hanke voisi olla osaltaan tukemassa hallituksen *Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa*, jonka yhtenä tuloksena kiusaamisen odotetaan vähenevän varhaiskasvatuksessa ja koulussa vuosina 2019–2025.

Kiusaamisteemaa pidetään esillä muutenkin ja päivitetään *Sopusakki-materiaali* vastaamaan tämän ajan haasteita.

1.4.2 Tekstaritupu ja Nettitupu

Tekstaritupu on koululaisille suunnattu helppo ja yksinkertainen mobiiliauttamispalvelu, joka kuuntelee ja auttaa tyttöjä ja poikia yli 50 paikkakunnalla erilaisissa elämäntilanteissa ja erilaisten elämänskysymysten äärellä. Toimintaa ohjaa neuvottelukunta, joka koostuu neljästä paikallisesta koordinaattorista sekä Nuoren kirkon, Snellun (Helsingin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyön keskus) ja Kirkkohallituksen (KKP) edustajista. Toiminnan koulutus- ja koordinoituvastuu kuuluu Nuori kirkko ry:lle. Toimintavuonna järjestetään tarpeen mukaan paikallisia koulutuksia toimintaa käynnisteleville seurakunnille sekä *Tupukoordinaattoreiden* valtakunnallinen tapaaminen. Kesän hiippakuntaleireille pyritään järjestämään oma *Leiritupu*, joka auttaa tyttöjä ja poikia leirin arjessa vastailemalla heidän kysymyksiinsä.

Nettitupu on verkossa arkipäivisin tapahtuvaa tyttöjen ja poikien auttamista. Nettitupu toimii sähköpostilla ja chatilla. Päivystys on säännöllistä koulu-aikoina. Päivystäjinä toimivat seurakuntien nuoriso- ja erityisnuorisotyön ammattilaiset. Toimintavuonna järjestetään yksi ohjaajakoulutus. Tavoitteena on säännöllinen arkipäivien päivystys vuonna 2017.

1.4.3 Palveluoperaatio Saapas

Palveluoperaatio Saapas kohtaa ja auttaa nuoria kolmessa eri toimintaympäristössä: kadulla, festivaaleilla ja digitaalisesti/netissä. Avun tarve jakautuu fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen. Näihin vastataan koulutettujen täysi-ikäisten vapaaehtoistyöntekijöiden taidoin ja tiedoin. Toimintavuonna Saappaan toimintaa markkinoidaan teemalla *Saapas45*. Palveluoperaatio Saappaan toiminnan käynnistymisestä tulee kuluneeksi 45 vuotta.

Toimintakaudella järjestetään *Netti- ja KatuSaappaan ohjaajakoulutukset*. Vapaaehtoisten ja ohjaajien osaamista tuetaan järjestämällä koulutusta vapaaehtoisten ja ohjaajien päivillä. Vapaaehtoistyöntekijöiden mahdollisuutta osallistua entistä vahvemmin toiminnan kehittämiseen tuetaan muun muassa mallintamalla vastuuvapaaehtoisten ns. *Tossutoiminta*. Tämä tukee erityisesti pienten ryhmien toimintaa, sillä malli mahdollistaa päivystämisen Tossu-vastuuhenkilöiden johdolla ilman työntekijää.

Vuoden aikana digitaalista työtettä lisätään koulutuksellisesti sekä materiaalia tuottamalla ja osallistamalla muun muassa *Assembly Summer 2017* ja *Tubecon 2017 tapahtumiin*.

NettiSaappaalle rakennetaan oma chat-palveluikkuna henkilökohtaisen keskustelun mahdollistamiseksi sellaisilla alustoilla toimittaessa (esim. YouTube), joissa tämä ei ole valmiiksi mahdollista. NettiSaappaan toimintaa YouTubessa laajennetaan sekä kartoitetaan toiminnan laajentamista myös muille alustoille.

FestariSaappaan toimintaa tuetaan RAY:ltä ja Kirkkohallitukselta saaduilla avustuksilla. FestariSaapas toteutuu 8–10 tapahtumassa.

- Saappaan vapaaehtoisten päivät, Partaharju, 22.–24.9., 70 osallistujaa
- Saappaan avoin ohjaajakoulutus, Ilkon kurssikeskus Tampere, 3.–4.10., 10 osallistujaa
- NettiSaappaan ohjaajakoulutus, Ilkko Tampere, 31.10.–2.11., 10 osallistujaa
- Saappaan ohjaajapäivät marraskuu, Lapinlahti, 20 osallistujaa.

1.4.4 Erityisnuorisotyö

Tuemme ja kehitämme erityisnuorisotyön otteella työtä tekevien työntekijöiden asemaa ja osaamista järjestämällä koulutusta ja osallistumalla valtakunnallisten erityisnuorisotyön päivien järjestämiseen. Painopisteenä on kouluttautuvien ja uusien työntekijöiden tukeminen ulkopuolisuuden riskissä olevien lasten ja nuorten huomioon ottamisessa ja auttamisessa.

Järjestöjen yhdistyessä käynnistyy erityisnuorisotyön kehittäminen ikäkaudet läpäiseväksi lapsi- ja nuorisodiakoniseksi työtavaksi. Vuosi 2017 on *erityisnuorisotyön 50-vuotisjuhlavuosi*. Juhlavuotta pidetään esillä yhdessä Kirkkohallituksen kanssa *Nuori2017-päivillä* sekä erityisnuorisotyön neuvottelupäivillä. Lapsi- ja nuorisodiakoniaa edistetään myös osallistumalla laajasti erilaisten verkostojen työskentelyyn.

- Erityisnuorisotyön Neuvottelupäivät 14.–16.3., Helsinki, 45 osallistujaa
- Uusien erityisnuorisotyöntekijöiden perehdytyspäivä, marraskuu, 5–10 osallistujaa.

Erityisnuorisotyön sihteeri osallistuu Valtakunnallisen Mun Talous- verkoston toimintaan, Kirkon erityisnuorisotyön Kek-koulutuksen toteuttamiseen, Nuorille suunnatun verkkonuorisotyön foorumin toimintaan, Ehkäisevän päihdetyön verkoston-Preventiimin toimintaan, Vapaaehtoisfoorumi Valikon toimintaan ja Digitaalisen nuorisotyön kehittämiseen ja mahdollistamiseen SomeCamp-seminaarin kautta.

1.4.5 Moottoripaja -hanke

Vuonna 2014 käynnistynyt *Moottoripaja-hanke* mallintaa moottoripajatoimintaa erityistä tukea tarvitseville nuorille, tehostaa moottoripajojen toiminnan vaikutuksia ja laatua. Moottoripajoissa panostetaan erityisesti nuoren kokonaisvaltaisen elämänhallinnan harjoitteluun. RAY:n rahoittama nelivuotinen hanke toteutuu kolmella alueella: Pirkanmaalla, Kaakkois-Suomessa ja Kainuussa.

Moottoripajatoiminnan mallinnus tehdään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Alueelliset työntekijät dokumentoivat hankkeessa mukana olevien pajojen toimintaa mallintamiseen luodun kriteeristön ja arviointimateriaalien avulla. Kerätyn aineiston ja ulkopuolisen arvioinnin avulla mallinnetaan toimivia käytäntöjä paikallisten moottoripajojen toiminnan kehittämiseksi, vakiinnuttamiseksi ja rahoittamiseksi. Lisäksi hanke tuottaa arviointimateriaalia paikallisen pajatoiminnan käyttöön hankkeen aikana ja tulevaisuudessa.

Vuoden 2017 aikana vahvistetaan toiminnassa mukana olevien pajojen yhteistyön edellytyksiä ja luodaan moottoripajatoiminnan valtakunnalliseen koordinointiin liittyvä malli, joka tukee toiminnan jatkuvuutta hankkeen jälkeen.

Erityisenä painopisteenä on pajuorten työelämävalmiuksien vahvistaminen ja elämäntaitokoulutuksien alueellinen vakiinnuttaminen. Lisäksi pajoja autetaan toimimaan niin että hankkeen aikana syntyneet hyvät mallit ajoharjoittelusta, ohjaajapäivistä ja muista tapahtumista voivat jatkua myös tulevaisuudessa.

Hanke käynnistää uutena toimintamuotona vuonna 2016 pilotoidun *mopomiitti-tapahtumien* yhteydessä toteutetut 7–9-luokkalaisille kohdistetut kouluvierailut. Näiden koulupäivän mittaisten tapahtumien sisältönä on liikenneturvallisuus ja päihteettömyys. Toimintavuoden aikana julkaistaan *Moottoripaja-toiminnan käsikirja*, joka antaa apuvälineen moottoripajatoiminnan käynnistämiseksi sekä tukee olemassa olevaa pajatoimintaa.

- Helmikuu jäärata-ajot, Kajaani, 35 osallistujaa
- Maaliskuu mopoendurance harjoitusajot, Tampere, 30 osallistujaa
- Toukokuu, mopomiitti, Kouvola, 200 osallistujaa
- Toukokuu, kesäajot Tampere (autot ja mopoendurance), 40 osallistujaa
- Touko-/kesäkuu, mopomiitti ja kouluvierailu, Kajaani, 100 osallistujaa miitissä ja 300 osallistujaa kouluvierailussa
- Syyskuu, syysrälläkkä (autot ja mopoendurance), Hyvinkää, 60 osallistujaa
- Lokakuu, mopoendurance harjoitusajot, Tampere, 30 osallistujaa
- Joulukuu, ohjaajapäivät, 40 osallistujaa.

1.4.6 Vuorovaikutustaitoja nuorille verkossa -hanke

Toimintavuonna käynnistyy *Vuorovaikutustaitoja nuorille verkossa -hanke*, johon on haettu avustusta RAY:lta. Hankkeen tavoitteena on, että tukea tarvitsevien nuorten koettu yksinäisyys vähenee, kun nuoret vahvistavat vuorovaikutustaitojaan verkon kautta toteuttavissa reaaliaikaisissa videoyhteyteen perustuvissa ryhmissä. Hankkeen toinen tavoite on lisätä nuorten kanssa toimivien ammattilaisten osaamista ja erilaisia menetelmiä nuorten yksinäisyyden vähentämiseksi ohjaajakoulutusten myötä. Toimintavuonna rekrytoidaan hankkeen työntekijät, hankitaan sähköinen ympäristö ryhmien toteuttamiseen sekä valmistellaan kurssin materiaaleja ja harjoitteita nuorten kanssa. Ensimmäiset ryhmät toteutetaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi toteutetaan aloitusseminaari nuorisotyön ammattilaisille ja aloitetaan ohjaajakoulutusten suunnittelu.

- hankitaan sähköinen työympäristö nuorten verkkoryhmille
- pilotoidaan verkkokurssia kahden ryhmän kanssa (20 osallistujaa) yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa
- järjestetään aloitusseminaari nuorisotyön ammattilaisille, 30 osallistujaa.

1.4.7 Erilaiset oppijat

Tavoitteena on vahvistaa seurakuntien kerho- ja leirityössä ymmärrystä ja osaamista erilaisista oppijoista toimiessamme esimerkiksi hiljaisten ja/tai ylivilkkaiden lasten kanssa. Tätä varten tuotetaan materiaalia kerhonohjaajille erilaisista oppijoista ja kokoamme julkaistuista materiaaleista luetteloja kerhonohjaajille ja nuorisotyöntekijöille verkkoon.

1.4.8 Rohkeasti keskelle kaikkea -hanke

Järjestö on hakenut RAY:lta vuosille 2016–2018 projektiavustusta *Rohkeasti keskelle kaikkea -hankkeelle*, jonka kohderyhmänä on erityisesti hiljaiset, tunnolliset tai sosiaalisissa tilanteissa arastelevat 7–17-vuotiaat lapset ja nuoret, joiden syrjäytymisvaaraan on viime vuosina havahduttu. Hankeyhteistyössä ovat mukana muun muassa Diakonia-ammattikorkeakoulu, Kirkkohallitus ja Suomen NMKY:n Liitto.

1.5 Lasten ja nuorten kasvu päiväkodeissa ja kouluissa saa tukea

1.5.1 Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan neuvottelupäivät on yhdistetty toimintavuonna valtakunnallisiin seurakuntien varhaiskasvatuksen neuvottelupäiviin. Päivät järjestetään syyskuussa Kuopiossa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöjä pidetään esillä uudessa kerhotyöryhmässä, jossa on Kirkkohallituksen koollekutsumana edustettuna monia järjestötoimijoita vahvistamassa ja kehittämässä yhteistyötä kerhotoiminnan saralla sekä tekemässä yhdessä vaikuttamistyötä kerhotoiminnan eteen.

1.5.2 VASU:n uskonto- ja katsomuskasvatuskoulutukset

Yhteiskunnan kasvatustyötä tuetaan erityisesti uskonnollis-katsomuksellisen kasvatuksen osalta sekä vaikuttamalla uskontokasvatuksen asemaan yhteiskunnan kasvatustarjonnassa. *Valtakunnallinen Vasu 2017* on astunut voimaan, samoin aikaisemmin uudistettu esiopetussuunnitelma (EOPS). Seurakuntien varhaiskasvatukseen tarjotaan informaatiota ja koulutusta Vasun ja EOPSin pedagogisista painotuksista ja oppimialueista, joiden Minä ja meidän yhteisömme -osassa linjataan varhaiskasvatuksen katsomuskasvatusta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja katsomukset. Uskonottomuus on mukana ensimmäistä kertaa muiden katsomusten rinnalla.

Vasu 2017 luo tarpeen tarkastella aikaisempaa mentorointiyhteistyötä uusista näkökulmista. Seurakunnille tarjotaan päivitettyä koulutusta yhteistyön kehittämisestä yhteiskunnan varhaiskasvatuksen kanssa. Vuodesta 2017 alkaen järjestetään myös alueellisia, päivähoiton johtajille ja kuntien varhaiskasvattajille suunnattuja koulutuksia katsomuskasvatuksen teemoista. Yhteistyön kehittämistä mentoroinnin osalta yhteiskunnan varhaiskasvatuksen kanssa jatketaan ja yhteistyöstä vastaaville työntekijöiden järjestetään yhteisiä seminaareja sekä Helsingissä että Oulussa. Seminaarit toteutetaan yhteistyössä Seurakuntaopiston ja Kirkkohallituksen kanssa. Alueellista vertaiskoulutusverkostoa tuetaan järjestämällä *Katsomustietoisuus varhaiskasvatuksessa -kouluttajakoulutus*.

Vasu 2017:n katsomuskasvatuksen avaamiseksi julkaistaan päivitetty *Lapsen kaltainen -kirja*.

1.5.3 Virsivisa

Virsivisa on valtakunnallinen, koulujen kautta 3.- ja 4.-luokkalaisille suunnattu hanke. Edellisellä kaudella mukana oli noin 4 500 koululaista. Tavoitteena on tehdä virsikirjaa koululaisille tutuksi monipuolisella tavalla. Painopisteinä tulevilla kaudella ovat muun muassa reformaation merkkipäivä ja Lutherin virret. Samalla liitytään uuteen opetussuunnitelmaan. Sisältö tukee myös tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä myönteisen luokkayhteisön rakentumista.

Virsivisa järjestetään yhteistyössä Kirkkohallituksen kanssa. Asiantuntijana mukana on Opetushallitus. Paikallisesti visaa toteuttavat koulut ja seurakunnat sekä osittain hiippakunnat. Visasta on oma hankesuunnitelmansa. Tavoitteena on innostaa varhaisnuorisotyöntekijöitä käyttämään *Virsivisaa* yhtenä virsikasvatuksen ja koulu-yhteistyön metodina. Samalla pyritään vahvistamaan kirkkomuusikoiden ja nuorisotyöntekijöiden yhteistyötä kouluikäisten lasten kanssa.

1.5.4 Varhaiskasvatusmessut

Varhaiskasvatusmessuille, joka kerää suuren määrän yhteiskunnan ja seurakuntien varhaiskasvattajia, järjestetään oma kanava uskonto- ja katsomuskasvatuksesta. Messut järjestetään Helsingissä Wanhassa Satamassa 6.10.

1.5.5 K12-ohjaajakoulutukset ja kurssit

Valtakunnallisessa opetussuunnitelmassa on yhdeksi keskeiseksi teemaksi nostettu vuorovaikutustaidot. Tarjoamme toimivaksi koulutyön välineeksi tyttöjen ja poikien ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoihin keskittyvän *K12-kasvukurssin*. Noin 12-vuotiaille tarkoitettu kurssi toimii hyvänä siltana nivelvaihtelyssä siirryttäessä alakoulusta yläkouluun. K12-kasvukurssien pitäminen edellyttää kaksiosaisen ohjaajakoulutuksen käymistä. Vuonna 2017 ohjaajakoulutus järjestetään Partaharjulla ja tilauskoulutuksia järjestetään tarpeen mukaan. Toimintavuoden aikana kutsutaan K12-ohjaajia mukaan Nuoren kirkon järjestämään aluetoimintaan.

1.5.6 Toimiva koulu -ohjaajakoulutukset ja kurssit

Toimiva Koulu -peruskursseilla opettajat ja muu koulun henkilökunta vahvistavat omia vuorovaikutustaitojaan, minkä avulla yhteistyö oppilaiden, vanhempien ja työtovereiden kanssa sujuvoituu.

Välitämme peruskurssimateriaalia aikaisempien vuosien tapaan. Järjestämme Toimiva Koulu -ohjaajaksi päteväitä koulutuksia tilausten perusteella.

- Koulutetut ohjaajat järjestävät eri puolilla maata Toimiva Koulu -peruskursseja, joilla on yhteensä 12 osallistujaa.

1.5.7 Koulukinkerit

Toimintavuonna työskentelemme kouluvierailujen, koulukirkkojen sekä laajempien temaattisten koulukinkeritapahtumien materiaalia. Kuuteen teemaan jakautuva materiaali tukee seurakuntien kouluyhteistyötä.

2 Nuori kirkko toimii lasten ja nuorten kanssa

Vuoden 2017 toiminta rakentuu vahvasti sekä *reformaation merkivuoden* että *Suomi 100 -juhlinnan* ympärille. Tavoitteena on tehdä tunnetuksi luterilaisen kristillisen perinteen erityispiirteitä, erityisesti rukousta ja laulua. *Armoa!-teemaan* liitytään pienten lasten näkökulmasta. Myös itsenäisyyden juhluvuoden tunnus *"Yhdessä"* sopii hyvin sisältöihin.

Yhtenä tavoitteena on vastata maahanmuuttajien ja kantasuomalaisien yhteiseen kotoutumishaasteeseen. Tapahtumien diakoniset tavoitteet liittyvät kaikkeen, mikä jättää lapsia hyvän elämän laidalle: yksinäisyys, taloudellinen ja henkinen köyhyys, sairaus. Tavoitteena on vahvistaa puhetta, joka rohkaisee luottamaan, että omaa paikkaa yhteisössä ei kukaan toinen voi korvata. Tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi erityisesti lapsille luodaan keinoja antaa palautetta osallistumiskokemuksensa merkityksellisyydestä.

2.1 Lapset ja nuoret kokoontuvat leireille, retkille, kursseille ja tapahtumiin

2.1.1 Retket ja leirit

2.1.1.1 Tyttöjen ja poikien telttaleirit

Järjestön telttaleiritoiminta keskittyy vuoden 2017 perinteisten hiippakuntaleirien toteuttamiseen.

Hiippakuntaleirit kokoavat noin 1 500 lasta. Hiippakuntaleirit ovat piirien järjestäjävastuulla.

Hiippakuntaleirejä pidetään seuraavasti:

- Espoon ja Helsingin hiippakuntaleiri 19.–22.6.2017 Partaharjulla, Pieksämäellä.
- Oulun hiippakunnan hiippakuntaleiri 26.–29.6.2017 Tievatuvalla, Saariselällä
- Kuopion ja Mikkelin hiippakuntaleiri 28.6.–3.7.2017 Partaharjulla, Pieksämäellä.
- Tampereen hiippakuntaleiri 24.–28.7.2017 Upilassa, Hollolassa.
- Lapuan hiippakuntaleiri 25.–28.7.2017 Ähtärissä.
- Turun arkkihiippakuntaleiri 1.–4.8.2017 Salossa.

Muu Partaharjulla ja Tievatuvalla tapahtuva telttaleiritoiminta toteutuu jäsen seurakuntien omana leiritoimintana. Järjestön retkitoiminnan pääjärjestäjävastuu on Nuoren kirkon piireillä ja kolmeen alueelliseen reformaation juhluvuoden kevätretkeen odotetaan osallistuvan 2 000 lasta.

2.1.1.2 Nuorten leirit

Järjestämme toimintakauden aikana 6 valtakunnallista nuorten leiriä. Leirien sisällöt nousevat nuoruuden keskeisistä kysymyksistä. Vanhemmat nuoret osallistuvat leirien suunnitteluun ja toteutukseen.

Kansainväliset rippikoulut tarjoavat ulkosuomalaisille nuorille mahdollisuuden osallistua rippikouluun yhdessä suomalaisnuorten kanssa. Järjestämme toimintavuonna kaksi kansainvälistä rippikoulua, joissa kummassakin on 70 rippikoululaista. Rippikoulujen konfirmaatiot järjestetään Pieksämäen Veturitorilla yhteistyössä Pieksämäen seurakunnan kanssa.

Isoskoulutus toteutetaan monimuoto-opetuksena. Opetuksen sisällöt ja tavoitteet nousevat uudesta isostoiminnan linjauksista. Nuorten tarpeet mm. raamattutyöskentelyjen ja leikkien ohjaamisen tukemiseksi otetaan huomioon. Vanhemmat isokset ovat mukana koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

- Nuisku B, 7.–9.4., osallistuu 10 nuorta ja 1 vetäjä
- Nuortenleiri, 7.–9.4., osallistuu 10 nuorta ja 2 vetäjää
- Kestääkö kaveruus - nuortenleiri, 1.–3.9., osallistuu 30 nuorta ja 6 vetäjää
- Nuisku A, 29.9.–1.10., osallistuu 12 nuorta ja 1 vetäjä
- Nuortenleiri 29.9.–1.10., osallistuu 10 nuorta ja 2 vetäjää.

Kansainväliset rippikoulut

- Kv66 18.–27.7., osallistuu 70 rippikoululaista, 12 isosta, 7 opettajaa ja 3 apuopettajaa.
- Kv67 28.7.–6.8., osallistuu 70 rippikoululaista, 12 isosta, 7 opettajaa ja 3 apuopettajaa.

Isoskoulutus

- Isoskoulutus B, 7.–9.4., osallistuu 20 nuorta ja 4 vetäjää
- Isoskoulutus A, 29.9.–1.10., osallistuu 25 nuorta ja 5 vetäjää.

2.1.1.3 Partioyhteistyö

Järjestön edustaja on mukana valtakunnallisessa Seppo-ryhmässä tukemassa ja kehittämässä seurakuntien partiotoimintaa.

2.1.2 Koulutukset

2.1.2.1 Kerhonoahjaajapäivät

Nuorten ohjaajien toiminta kouluikäisten lasten kerhoissa ja leireillä vaatii esimerkiksi rippikoulujen isostoimintaan verrattuna aivan erityistä osaamista. Toimintavuonna nuorten kerhonoahjaajien koulutustoiminta jatkuu laajana. Pääasiassa piiritoimintana toteutettavien *alueellisten kerhonoahjaajapäivien* odotetaan tavoittavan jälleen yli 1 000 kerhonoahjaajaa.

Vuonna 2015 uudistettu kerhonoahjaajien *Kasvuntekijät-koulutusmateriaali* tukee nuorten ohjaajien koulutustoiminnan kehittämistä seurakunnissa. Kyseisen koulutusmateriaalin tunnettavuus, brändäyksen ja käyttöönoton tukeminen seurakunnissa on yksi toimintavuoden tavoitteista. Samalla selvitetään mahdollisuuksia alueellisten kerhonoahjaajien kurssien järjestämiseen. Nämä tukisivat pienten seurakuntien varhaisnuorisotyötä.

2016 perustettu uusi laajapohjainen kerhotyöryhmä tukee nuorten ohjaajien koulutustoimintaa sekä kehittää kerhonoahjaajien osallisuuden vahvistamista seurakunnissa.

Kerhonoahjaajien palkitsemisjärjestelmää kehitetään siten, että myös lyhyemmän aikaa toimineita kerhonoahjaajia voidaan muistaa seurakunnissa. Kehitetään neljän ja kahdeksan vuoden kerhonoahjaajamerkkien rinnalle kahden vuoden merkki.

Seurakuntien kerhotoiminnan ja erityisesti nuorten kerhonoahjaajien tueksi tuotetaan toimintavuonna *Kerhonoahjaajan käsikirja 2017–2018*. Käsikirja tarjoaa kokonaisen kerho-ohjelman ja kerhohartaudet toimintavuoden jokaiselle viikolle, mutta temaattisesti jaoteltuja kerhokertoja voi koota myös eri mittaisiksi teema- ja periodikerhoiksi. Toiminnalliset kerhosisällöt ohjaavat monipuolisten taitojen ja tekemisen pariin.

Yhdessä kerhonoahjaajien kanssa jatketaan *jiipenetti.fi*-sivustojen kehittämistä. Kerhonoahjaajia tavoitetaan verkkosivuston lisäksi sosiaalisen median eri alustoilla. *Kerhonoahjaajien virtuaalista kurssia* (kurssikeskus.ohjaaja.net) kehitetään vuonna 2016 julkaistun kerhonoahjaajan koulutusmateriaalin pohjalta. Tulevaisuuden kehitystyötä tehdään järjestön omassa digi-tiimissä.

Kerhojen ja leirien hengellistä sisältöä tuetaan myös tuottamalla *Raamattuvartti II* (toim. Mikko Piironen & Kai Jantunen). Kirja sisältää lyhyessä ajassa toteutettavia, pedagogisesti mietittyjä toiminnallisia kokonaisuuksia Raamatun teemojen ympärillä. Kirjan keskiössä on messu ja sen eri osat, joten Raamattuvartti II toimii alakouluikäisten jumalanpalveluskasvatuksessa myös kouluyhteistyössä.

2.1.2.2 Puhallinmusiikkileiri

Toimintavuonna Partaharjulla, Pieksämäellä järjestetään *Partaharjun 63. Puhallinmusiikkikurssi* yhteistyössä Seurakuntaopiston ja Suomen Puhallinorkesteriliiton kanssa.

2.1.2.3 Koulureppu koulutus 2017

Vuonna 2017 järjestetään yhteistyössä Kirkkohallituksen kanssa *Koulureppu-yhteistyö*, jossa paneudutaan erityisesti uuteen peruskoulun opintosuunnitelmaan sekä kehitetään seurakuntien kouluyhteistyötä.

2.1.3 Retket kansainvälisiin nuorten kohtaamisiin

2.1.3.1 EF:n pääsiäiskurssi

European Fellowship of Christian Youth järjestää 9.–16.4. *pääsiäiskurssin* Tanskassa Silkeborgin kansankorkeakoulussa. Kurssin teemana on "Play our way to democratic participation". Viisi suomalaista nuorta aikuista ja nuorta työntekijää osallistuu tapahtumaan.

2.1.4 Tapahtumat

2.1.4.1 Kerhojen kevätretket

- Poikien ja tyttöjen kevätretki 6.5.2017, Alahärmä ja PowerPark, osanottajia n. 1 200 tyttöä ja poikaa ohjaajineen
- Helahulinat - poikien ja tyttöjen kevätretki 25.5.2017, Särkänniemi, Tampere, n. 700 tyttöä ja poikaa ohjaajineen.

2.1.4.2 Luovuuden päivät

Luovuuden päivät on Vantaan kulttuuripalveluiden kanssa helmikuussa järjestettävä koulutustapahtuma, jonka tavoitteena on tukea seurakuntia reformaation merkkivuoden ja Suomi 100 -juhlinnan toteuttamisessa. Koulutuksen yhteydessä järjestetään kaikille avoin iltaohjelma, joka kertoo, millainen merkitys kristinuskolla ja varsinkin evankelis-luterilaisella kirkolla on ollut itsenäisen Suomen historiassa. Tapahtumassa hyödynnetään "Martin päivän laulut" -projektimateriaalia, joka julkaistaan Pieni on suurin -lehden pyhäkoululiitteessä.

2.1.4.3 Muskarikuorojen päivät

Espoossa järjestetään valtakunnallinen muskarikuorojen päivä.

2.1.4.4 Lapsimessut 2017

Keväisillä Lapsimessuilla Helsingin Messukeskuksessa on viime vuosina ollut yli 60 000 kävijää. Yhtenä järjestäjätahona Nuori kirkko ry:llä on messuilla oma osasto, jolla hyödynnetään mahdollisuus luoda uusia yhteyksiä varhaiskasvatuksen toimijoiden välillä sekä tavoittaa lapsiperheitä. Lapsimessuille osallistumisen kautta pyritään lisäämään perheiden tietoisuutta seurakuntien varhaiskasvatus- sekä perhetoiminnasta.

2.1.4.5 Kato mua!

Lasten oikeudet sekä nähdä ja kuulla tulemisen teemat ovat esillä Itä-Suomen piirin järjestämässä *Kato mua! -perhetapahtumassa* Joensuussa marraskuussa. Ilmainen perhetapahtuma järjestetään toimintavuonna 2017 kolmatta kertaa yhteistyössä eri paikallisten toimijoiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

2.1.4.6 Yhden hinnalla -tapahtuma

Yhden hinnalla -tapahtuma järjestetään jo viidennen kerran peräkkäin Tampereella. Yhteistyössä ovat mukana Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä, Kirkon kasvatus ja perheasiat, Suomen Lähetysseura sekä Kirkon Ulkomaanavun Changemaker-verkosto. Tapahtumassa liitytään Armoa2017! -reformaation merkkivuoden 2017 viettoon. Tapahtuman sisältö suunnitellaan yhdessä seurakuntien ja järjestöjen nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kanssa. Nuorten osallisuutta tapahtuman suunnittelussa ja toteutuksessa lisätään ja heitä kutsutaan mukaan aktiivisesti tapahtuman markkinointiin.

- Yhden hinnalla -tapahtuma 5.–7.5.2017, Tampere, osallistujia 3000, sosiaalisen median kontaktien määrä ylittää 100 000.

2.2 Lasten ja nuorten leiritoimintapalvelut

Partaharju ja Tievatupa ovat Nuori kirkko ry:n leiri- ja kurssitoimintaan erikoistuneet palveluyksiköt. Niissä molemmissa lapset, nuoret ja heidän perheensä ovat palvelujen erityinen kohderyhmä. Kun seurakunnat ovat viime vuosina yhä enenevässä määrin luopuneet omista leirikeskuksistaan, on Partaharjun ja Tievatuvan merkitys monipuolisina ja kustannustehokkaina lasten ja nuorten leirityön ympäristöinä kasvanut.

2.2.1 Partaharjun toimintakeskus

Pieksämäellä sijaitseva, Partaharju-säätiön omistama Partaharjun toimintakeskus tarjoaa leiri-, kurssi- ja juhlapalvelut luonnonkauniissa ympäristössä keskellä Järvi-Suomea. PTK otti vastuun Partaharjun toiminnasta 1.6.2014 alkaen ja Nuori kirkko ry jatkaa samaa toimintaa. Majoitusvuorokausien kokonaismäärän (nuorisokäyttö ja muut asiakkaat) toteutumaksi odotetaan noin 14 000 vuorokautta. Toimintakeskuksen kehittäminen ja markkinointi on edelleen yksi toimintavuoden keskeisistä haasteista. Tavoitteena on profiloida Partaharjua valtakunnallisena, erityisesti seurakuntien leiri- ja retkeilytyöhön keskittyvänä nuorisokeskuksena. Keskeisenä tehtävänä on innostaa ja kehittää seurakuntien laajan leiri- ja retkitoiminnan sisältöjä ja osaamista. Laajasti verkostoituneen kehittämistoiminnan sisällöissä painotetaan kansainvälisesti orientoitunutta leirimaailmaa, lapsi- ja nuorisolähtöistä toimintaa, ympäristökasvatuksen näkökulmia ja jumalanpalveluselämää toiminnan ytimessä. Partaharjulle rakennettiin syksyllä 2016 esteetön luontopolku, jonka pituus on 1,8 km.

Toimintavuonna keskitytään yhteistyöverkostojen vahvistamiseen eri nuorisotoimijoiden, elinkeinotoiminnan harjoittajien, Hiekanpään elämänkaarihankkeen ja DIAK:n yhteisöpajatoiminnan kanssa. Pieksämäen alueen Green care -hankkeen puitteissa etsitään uusia yhteistyömahdollisuuksia ja pilotoidaan esteetöntä luontopolkua yhdessä muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Partaharjun ohjelmajärjestelmien tuoteistamista jatketaan ja kehitetään yhdessä Osuuskunta Aarrekampuksen kanssa. Erityisesti Itä-Suomen alueella toimivan kouluttajan tehtävissä painottuvat Partaharjun toiminnan kehittämiseen liittyvät sisällöt.

Partaharjun kiinteistöjen ylläpidon ja kehittämisen osalta tehdään yhteistyötä Partaharju-säätiön kanssa.

Toimintavuonna rakennetaan Partaharjun lähimaastoon esteetön luontopolku taukopaikkoineen ja korjataan entiset patikka- ja luontopolut. Mikäli varauskodan rakentamiseen saadaan rahoitus, sen rakennustyö aloitetaan keväällä 2017.

Partaharjulle rakennettua pyhiinvaelluspolkua käytetään leireillä ja tapahtumissa sekä opastetaan Partaharjulla leirejä pitäviä seurakuntia ja muita vieraita sen hyödyntämisessä. Partaharjun toimintakeskus sai kirkon ympäristökasvatuspalkinnon syksyllä 2016.

Ristikiven kirkossa ja Tievakappelissa järjestetään toimintavuonna ympäristökasvatuksellisia hartauksia.

2.2.2 Retkeily- ja kurssikeskus Tievatupa

Saariselällä sijaitseva Retkeily- ja kurssikeskus Tievatupa tarjoaa tukikohdan Lapin luonnossa tapahtuvalle leiri- ja retkeilytoiminnalle. Tievatupa tarjoaa monipuoliset majoitustilat ja hyvät puitteet myös koulutuksille ja seminaareille.

Toimintavuonna retkeily- ja kurssikeskuksen majoitusvuorokausien kokonaismäärän odotetaan nousevan 9 800 vuorokautteen. Partaharjun tavoin markkinointi on toimintavuoden keskeinen kehittämishaaste. Tievatuvan ja Partaharjun markkinointiyhteistyötä tiivistetään. Nuori kirkko ry:n Lapuan ja Oulun hiippakunnan alueella toimivan kouluttajan tehtäväkuvassa on painotettu Tievatuvan oman toiminnan ja retkeilykeskuksen markkinoinnin kehittäminen. Uusiasiakashankinnassa keskeisinä kohteina ovat muun muassa juniorihiitoseurat ja partiolippukunnat. Retkeily- ja kurssikeskus on jäsen Kirkon Paikat -markkinointirenkaassa.

2.3 Lapset ja nuoret kohtaavat verkossa

2.3.1 Lastenkirkko-media

Seuraamme aktiivisesti lasten mediakäyttöön liittyviä kasvatuksellisia tarpeita ja tuemme monilukutaitoa. Toiminta rakennetaan ymmärtäen, että lapsen elinympäristö kattaa kodin ja muiden fyysisten ympäristöjen lisäksi myös virtuaalisen tilan. Tavoitteena on, että lasta ympäröi turvallinen maailma, jossa on paljon lämmintä vuorovaikutusta, kiinnostavaa tutkittavaa, leikkiä ja kasvun vaatimaa rauhaa.

Lapsille tarjotaan kattava kristillinen mediaympäristö, joka pitää sisällään kahdeksan kertaa vuodessa ilmestyvän *Lastenkirkko-lehden*, *Lastenkirkko-verkkosivut* sekä Minecraft-pelimaailman sisällä toimivan *Fisucraft-ympäristön*. Lastenkirkko-median toteutetaan Nuori kirkko ry:n ja Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n yhteistyönä. Toimintaa ohjaa lähinnä rahoittajatahoista koostuva ohjausryhmä. Koska toiminnasta vastaavan työntekijän työpanos lisääntyy tulevilla toimintakaudella huomattavasti, toimintaa tukevien tahojen kanssa käydään neuvotteluja mahdollisuudesta rahoittaa osa kyseisen henkilön palkasta yhteisistä rahoista.

Vuoden 2017 tavoitteita:

- Verkkosivun sisällöntuotannolle etsitään toimiva toimitustapa ja sivusto palvelee lapsia ja perheitä jouhevasti.
- Tuotetaan erityisesti mobiililaitteissa hyvin toimivia applikaatioita.
- Lasten toimituksella on keskeinen rooli sisällöntuotannossa.
- Toimintaan on saatu vakituinen digitaalisten sisältöjen toimittaja.
- Ev.-lut. kirkon seurakunnista vähintään kolmasosa on mukana yhteistyössä digitaalisen sisällön tuottamiseksi. Vaihtoehtoisesti rahoitus kanavoidaan Kirkkohallituksen kautta.
- Palvelujen tunnettuus lisääntyy varhaiskasvattajien ja opettajien ja varsinkin perheiden keskuudessa.
- Lastenkirkko-lehden levikki nousee 2016 tasosta 100 kappaleella / numero.
- Lastenkirkko-media tekee yhteistyötä myös Lastenmaa-lehden kanssa.
- Tekijöiksi saadaan 100 lasta.
- Sivulla on 10 000–20 000 eri kävijää kuukaudessa, (joulukuussa 50 000), sivustolla on 40 000–80 000 käyntiä kuukaudessa (joulukuussa 100 000).

2.3.2 Jiipeenetti

Digitaalisen työn tavoitteena on tukea lapsen kokonaisvaltaista kasvua heille ominaisessa toimintaympäristössä. Kasvatuksen ammattilaisille ja lasten vanhemmille järjestöllä on tarjolla tilauskoulutusmaailma mediakerhoista, verkkotyöstä ja digitaalisesta pelaamisesta.

Jiipeenetti on jatkuvasti päivittyvä ja interaktiivinen lasten verkkojulkaisu, joka aloittaa kuudennen toimintavuotensa. Lasten joko yksin tai yhdessä ohjaajien kanssa tuottamalla sisällöllä on keskeinen rooli.

Jiipeenetti tarjoaa myös paikan seurakuntien kerhoille, leireille ja tapahtumille julkaista uutisia ja toimintansa kuvauksia.

Sisältöä kehitetään yhdessä lasten kanssa muun muassa seurakuntien kerhoissa ja eri tapahtumissa järjestettävissä *Jiipeenetti-työpajoissa*. Toimintavuoden tavoitteena on järjestää työpaja kuudessa seurakunnassa. Jiipeenetin markkinointia tehostetaan seurakuntien nuorisotyöntekijöille ja heidän kauttaan kerholaisille sekä koululaisille.

Pressiklubi on Jiipeenetin nuorten toimittajien oma yhteisö. Pressiklubitoiminnalla tuetaan lasten osallisuutta verkkojulkaisun tuottamisessa. Pressiklubin koulutuksissa saadaan journalistisia valmiuksia, kirjoitetaan lehtijuttuja, valokuvataan sekä tehdään lyhyitä radio- ja videojuttuja verkkoon. Toimintavuoden yhtenä tavoitteena on kasvattaa klubin jäsenmäärää.

Jiipeenetti tekee yhteistyötä Lastenkirkko-sivuston kanssa. Lastenkirkon Minecraft-maailmaa (Fisucraft) tehdään tutuksi Jiipeenetin lukijoille.

Jiipeenetin julkaisuyhteistyöhön osallistuvat Suomen Lähetykseura ja Kirkkohallitus. Verkkojulkaisun kehittämiseen on saatu rahoitusta Kirkkohallitukselta. Edelleen tavoitteena on saada Jiipeenetin ylläpidolle ja kehittämiselle pysyvämpi rahoituspohja ja näin vakiinnuttaa toiminnan sisällöt osaksi järjestön perustoimintaa.

Vuoden 2017 aikana julkaistaan *JiipeenettiExpress* (printtilehti). Teeman käsittelyn ohella julkaisun tavoitteena on toimia esitteenä ja tehdä sivustoa tunnetuksi. Jiipeenettiä markkinoidaan myös neuvottelupäivillä, koulutuksissa, leireillä, tapahtumissa sekä sosiaalisessa mediassa.

2.3.3 Peliraati.fi

Peliraadin tavoitteena on antaa tietoa pelimaailman sisällöistä lasten kasvatuksen tueksi. Pelien arvioinnit ovat Peliraadin ominta aluetta. Sivustolta löytyy myös lasten pelaamiseen liittyvää asiantuntija-aineistoa. Nuori kirkko ry ylläpitää sivustoa yhteistyössä viranomaisten, järjestöjen ja pelialan kaupallisten toimijoiden kanssa.

Pelikulttuurin merkitys lapsi- ja nuorisotyössä kasvaa koko ajan. Osallistumme yhdessä kirkon ja seurakuntien kanssa erilaisiin pelitapahtumiin. Osallistumme myös pelikasvattajien yhteistyöverkoston toimintaan. Esillä pidetään Pelikasvattajien käsikirjaa ja pohjoismaista peliviikkoa.

2.3.4 Isosten mediateekki

Isosten mediateekki -toiminnan tavoitteena on kasvattaa nuorten seurakuntayhteyttä aktivoimalla nuoria seurakunnan sosiaalisen median toteuttajiksi ja sisällön tuottajiksi. *Mediateekki-leirejä* järjestetään yhteistyössä seurakuntien kanssa. Leireillä opetellaan sosiaalisen median tuottamisen taitoja yhdessä seurakuntien nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kanssa.

- Järjestetään kolme koulutusleiriä, osallistujia yhteensä 60.

2.3.5 Kerhonojaajat verkossa ja KerhoTV.fi

KerhoTV.fi on verkkokerhon alusta. Sinne tuotetaan ja kootaan erilaisia kerhotyöhön sopivia videomateriaaleja. Se palvelee erityisesti niitä kouluikäisiä, jotka esimerkiksi pitkien etäisyyksien vuoksi eivät voi osallistua seurakunnan normaaliin kerhotoimintaan. Toimintavuonna jatketaan KerhoTV:n kehittämistä, koulutetaan nettikerhonojaajia ja pidetään muutaman kerran kaudessa suoria verkkokerhoja Jiipeenetissä.

Kerhonojaajia rohkaistaan tuottamaan kerhoissa omaa materiaalia niin Jiipeenettiin kuin KerhoTV:hen. KerhoTV:ssä julkaistaan reaaliaikaisen kerhojen streemausta. Videomateriaalia tuotetaan esimerkiksi

kerhoaskarteluista. Kerhonohjaajapäivillä ohjaajille tarjotaan mediakoulutusta. Kerhonohjaajia kutsutaan myös mukaan Jiipeenin Pressiklubin mediaviikonloppuihin.

2.3.6 Mediaverkostot

Osallistumme kansallisiin ja kansainvälisiin verkkotyön tapahtumiin. Järjestö tekee yhteistyötä lasten verkkopalveluiden kanssa.

2.4 Lapset ja nuoret liikkuvat

Liitymme Suomen NMKY:n Urheiluliiton ja kirkkohallituksen *Liikkuva seurakunta -hankkeen* sisältöihin jatkamalla teemaa koulutustarjonnalla: *Liikunnalliset menetelmät kerho- ja leirityössä*. Liikkuvan seurakunnan liikunta on keskeisessä roolissa järjestön toiminnassa muun muassa hiippakuntaleireillä, polkupyöräpyhiinvaelluksella, salibandytoiminnassa, Taktikka-ulkoliikuntapelissä sekä luontoretriiteissä.

Toiminnan tavoitteena on vahvistaa arkiliikunnan, pelien, leikkien ja luonnossa tapahtuvan toiminnan osaamista erityisesti seurakuntien lapsi- ja nuorisotyössä sekä ylipäätään hyödyntää liikuntaa oppimisen välineenä. Järjestön tavoitteena on tukea seurakuntien mahdollisuutta tarjota monipuolista liikuntaa edullisesti tai jopa ilmaiseksi.

Liikuttava seurakunta

Liikuttava seurakunta -kirjaa käytetään koulutuksien pohjana. *Lisää liikettä* -koulutus ja kirja antavat yhdessä valmiuksia käyttää arkiliikunnan metodeja kasvatustyössä. Liikuttava seurakunta antaa käytännön ideoita muun muassa siihen, kuinka uudistamme seurakuntatyötä entistä liikkuvammaksi ja kuinka toteutamme liikuntakirkkoja osana jumalanpalveluselämää.

3 Nuori kirkko vahvistaa osaamista ja kehittää toimintaa

3.1 Varhaiskasvatuksen osaamisalue

3.1.1 Seurakuntien varhaiskasvatuksen työmuotojen tuki

Toimimme seurakuntien varhaiskasvatuksen sisältöjen, toimintatapojen ja rakenteiden kehittämisen sekä työyhteisöjen tukijana. Tämä nousee lapsen kokonaisvaltaisen kasvun ja spiritualiteetin ymmärtämisestä ja siihen liittyvän ajattelun kehittämisestä. Työtä kehitetään vastaamaan ajankohtaisiin haasteisiin myös verkostoyhteistyön kautta.

3.1.1.1 Pyhäkoulut

Pyhäkoulutoiminnan kehittämistä toteutetaan yhteistyössä Suomen Pyhäkoulun Ystävät ry:n kanssa. Nuori kirkko ry:n kouluttaja toimii SPY ry:n sihteerinä ja osallistuu SPY:n strategian 2018–2020 päivitykseen.

Lehtiudistuksessa Pyhäkoululehti muuttuu kaksi kertaa vuodessa ilmestyväksi Pieni on suurin -lehden liitteeksi. Liite toimii pyhäkoulutoiminnan ideapakettina, mutta myös innostaa ohjaajia suunnittelemaan yhdessä lapsen kanssa ja antamaan lapselle mahdollisuuden toimia oman kehitystahtinsa ja temperamenttinsa mukaisesti. Tavoitteena on helpottaa työn yhteistä suunnittelua seurakunnissa ja tehdä pyhäkoulua entistä näkyvämmäksi varhaiskasvatuksen kokonaisuudessa. Näin seurakuntia rohkaistaisiin tarjoamaan lapsille ja perheille mahdollisimman joustavaa ja ajanmukaista tapaa olla osallisena jumalanpalveluselämässä.

Valtakunnallisen *Pyhäkoulusymposiumin* tavoitteena vuonna 2017 on madaltaa aitoja pyhäkoulutoiminnan, koululaisten kerhotoiminnan sekä rippikoulun välillä. Paikalle odotetaan entisten osallistujien lisäksi kerhonohjaajia ja isosia, joilla on kiinnostusta toimia myös pienten lasten kanssa.

3.1.1.2 Päiväkerhot

Vasu 2017:n myötä päivitetään myös kirkon *Varhaiskasvatussuunnitelma (Vake)*. Nuori kirkko ry osallistuu päivittämiseen sekä Kirkon kasvatus ja perhetyö -yksikön päiväkerhotyöryhmän työskentelyyn. Sekä päiväkerhon että muun varhaiskasvatuksen profiilia ja vaikuttavuutta nostetaan esiin sähköisessä mediassa. Päiväkerhojen toimintaa tukevia koulutuksia järjestetään sekä paikallisesti yhteistyössä Seurakuntaopiston kanssa että alueellisesti seurakuntien tarpeista lähtien. Työtä tukee myös Pieni on suurin -lehti.

3.1.1.3 Perhekerhot

Tuemme perhelähtöistä työtettä ja perhetoimintaa koulutusten ja materiaalin kautta. Lisäksi olemme mukana perhekeskushankkeen yhteistyöverkostoissa ja yhteisissä kehittämistyöryhmissä. Kehittämisen yhteydessä on alettu puhua perinteisen perhetyön perhetoiminnasta. Perhetoiminnan koulutukset tukevat erityisesti seurakuntien perhetoiminnassa olevia työntekijöitä tekemään seurakuntansa palvelumuotoilua alueen perheiden tarpeita paremmin vastaavaksi.

Vuorovaikutustaidot ovat yksi tärkeimmistä varhaiskasvattajan työtaidoista. Sosiaalinen vuorovaikutus, jossa jokainen on osana tiimiä ja työyhteisöä sekä toimii verkostoissa eri organisaatioiden välillä, korostuu myös työelämässä. Vuorovaikutukseen liittyvät tunteet ovat läsnä aina. Tunnetaitokoulutusta tarjotaan vuonna 2017 tilauskoulutuksena.

3.1.2 Varhaispedagogiikan kehittäminen

Seurakuntien ammatillisen varhaiskasvatuksen tulee olla pedagogisesti laadukasta ja kehittyä ajan mukana. Tuemme tätä koulutusten, tapahtumien ja julkaisujen kautta. Keskiössä ovat erityisesti osallisuuden ja havainnoinnin teemat sekä tietoisuuden lisääminen. Pohjana ovat uuden varhaiskasvatuslain, esiopetus suunnitelman ja uudistuvan varhaiskasvatussuunnitelman mahdollistamat tavat toteuttaa uskonto- ja katsomuskasvatusta.

3.1.3 Varhaiskasvatuksen neuvottelupäivät

Valtakunnalliset seurakuntien varhaiskasvatuksen neuvottelupäivät järjestetään Kuopiossa yhteistyössä Kirkon Lastenohjaajat ry:n, Kuopion hiippakunnan, Kuopion seurakuntayhtymän, lähialueen seurakuntien, Kirkon kasvatus ja perheasiat -yksikön sekä Seurakuntaopiston kanssa. Vuonna 2017 päivien teemana on *Kasvokkain*. Se keskittyy uuden varhaiskasvatussuunnitelman keskeisiin painopistealueisiin lapsen osallisuudesta ja lapsilähtöisestä varhaiskasvatustoiminnan suunnittelusta. Osallistujatavoite on 400.

3.2 Kouluikäisten lasten parissa tehtävän työn osaamisalue

3.2.1 Seurakuntien kouluikäisten parissa tehtävän työn tuki

Pidämme esillä kouluikäisten lasten parissa tehtävää työtä kirkollisissa ja yhteiskunnallisissa verkostoissa ja seminaareissa, kirkon lapsi- ja nuorisotyön valtakunnallisilla neuvottelupäivillä ja yhteistyöjulkaisuissa (*Villi-lehti*). Hiippakunnallista varhaisnuorisotyön asemaa ja seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijän identiteettiä tuetaan erityisesti piiritoiminnan avulla (leirit, tapahtumat, koulutukset ja varhaisnuorisotyöntekijöille suunnatut työseminaarit). Nuorisotyönohjaajia kouluttavien oppilaitosten kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden metodista osaamista kouluikäisten lasten kanssa toimittaessa. Yhdessä Kirkon Nuorisotyöntekijöiden Liiton ja Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa järjestämämme seurakuntien johtavien nuorisotyönohjaajien työkokoukset pyritään luomaan säännöllisesti kokoontuvaksi ja työn sisältöjä kehittäväksi verkostotapaamiseksi. Koulutus- ja materiaalityöntuotantomme keskeisenä tavoitteena on vahvistaa seurakunnissa lapsi- ja nuorisotyötä tekevien ammattitaitoa toimia tyttöjen ja poikien parissa.

Toimintavuoden keskeisin yksittäinen varhaisnuorisotyön profilointi on *Mikä ikä* -teeman syventäminen yhdessä Kirkkohallituksen kanssa. Teemalla jatketaan vuonna 2013 julkaistun *Tytöt ja pojat seurakuntalaisina -kehittämisasiakirjan* sisältöjen syventämistä seurakunnissa.

3.2.1.1 Kerhot

Pilotissa on kyse 10–14-vuotiaille kehitetystä toimintamallista, jossa he tutustuvat uusiin harrastuksiin ja oppivat uusia taitoja sekä löytävät liikunnan iloa ja eri muotoja palveluun omaan yhteisöön. Toimintamallin kehittämistä jatketaan Avartin ja Kirkkohallituksen kanssa. Toiminnan markkinointi, uusien seurakuntien rekrytointi ja pilottiohjaajakoulutuksen tuottaminen ovat toimintavuoden tavoitteita. Nuori2017-päivillä pidetään esillä *Pilottikoordinaattorin* käsikirjaa. Toimintavuonna järjestetään yksi Pilotti- ja Avartti-ohjaajien yhteinen kaksipäiväinen koulutus. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä haetaan toiminnan kehittämiseen avustusta.

Toimintavuonna koulutetaan kokkikerhon ohjaajia käyttämään *Kerhosia vatsassa -ohjaajamateriaalia*. Kerhosia vatsassa ruokateemojen ympärille kootut kerhokokonaisuudet sisältävät myös hartaudet ja toiminnalliset ohjelmat. Ohjelmiin on nivottu leikillinen *Keittiöajokortti*, joka tutustuttaa kerholaiset ruuanlaiton ja keittiössä toimimisen perustaitoihin. Materiaalin sisällöissä painottuvat hyvä ruokakulttuuri, kirkkovuoden ruokaperinteet ja ekologisuus.

Jatkamme seurakuntien *liikunta- ja salibandykerhojen* kehittämistyötä kouluttamalla salibandykerhojen ja -ryhmien ohjaajia. Salibandykoulutukset on uudistettu järjestön vuonna 2014 julkaiseman *Kesyttä Pallo* -kirjan sisältöjen mukaisesti. Itä-Suomen piiri järjestää toimintavuonna perinteisen *Kuopion hiippakunnan hiippasählyn* 13.5.2017.

3.3 Nuorten parissa tehtävän työn osaamisalue

3.3.1 Seurakuntien nuorisotyön tuki

3.3.1.1 Rippikoulu- ja isostoiminta

Luterilaisessa kirkossa valmistellaan uutta rippikoulusuunnitelmaa, jonka on tarkoitus astua voimaan vuonna 2017. Olemme mukana rippikoulun uudistamisprosessissa.

- Järjestön koulutussuunnittelija toimii kouluttaja Kirkon Koulutuskeskuksen Dialogisuus kirkon työssä -moduulissa 30.–31.1. ja 17.–19.5.

3.3.1.2 Nuorten aikuisten parissa tehtävä työ

Kehitä kasvatustyötä! -työskentelyissä seurakuntien työntekijät ja vapaaehtoiset suuntaavat toimintaa kohti tulevaisuutta ottaen huomioon toimintaympäristönsä vahvuudet ja haasteet. Työskentelyissä hyödynnetään kasvatustyön kehittämissasiakirjoja. Räättälöimme tilausten perusteella toteutettavat kehittämisprosessit vastaamaan paikallisia tarpeita.

Toimiva Vuorovaikutus on aikuisille tarkoitettu vuorovaikutustaitojen kurssi, joka sopii esimerkiksi nuorten aikuisten toimintaan, vapaaehtoisten kouluttamiseen sekä työyhteisöjen kehittämiseen. Toteutamme toimintavuonna yhden avoimen ohjaajakoulutuksen, joka pätevoittää ohjaamaan *Toimiva Vuorovaikutus*-peruskursseja. Lisäksi välitämme peruskurssimateriaalia koulutetuille ohjaajille aikaisempaan tapaan.

- *Toimiva Vuorovaikutus* -ohjaajakoulutus Helsingissä 4.–5.10. ja 14.–15.11. yhteistyössä Agricola-opintokeskuksen kanssa, 12 osallistujaa

- Koulutetut ohjaajat järjestävät eri puolilla maata *Toimiva Vuorovaikutus* -peruskursseja, joilla on yhteensä 150 osallistujaa.

3.4 Materiaalituotanto

Yhteistyössä Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n kanssa vuonna 2017 valmistuvat seuraavat julkaisut:

- *Lauluja lapsikuorolle III: Raamattulauluja*
- *Lauluja lapsikuorolle IV: Lasten virsi -sovituksia*
- *Urkutarinoiden kirja*
- *Lapsen kaltainen* (päivitetty versio)

Tämän lisäksi julkaisemme *virikemateriaalia* mikkelinpäivään ja iltarukousviikkoon sekä Koulutuskalenterin 2018.

- *Etiikkaa leikkien*. Toimintavuonna julkaistaan leikkikirja, jonka avulla voi löytää klassiset pihaleikit uudelleen aivan uudesta näkökulmasta. Leikkeihin on yhdistetty eettistä pohdintaa ja niiden avulla voi harjoitella hyvän elämän taitoja.

- *Leikkikirja*. Kerhotoiminnan arkea tuetaan julkaisemalla myös toinen *Leikkikirja*, johon on koottu edustava joukko uusia leikkejä Suomessa. Kirja jatkaa Pomppivat pavut sekä Poriseva puuro -kirjasarjaa.

- *Pyhiä hetkiä - Kirkkovuosi*. Toimintavuonna julkaistaan myös toinen osa kerho-, rippikoulu- ja nuorisotyöhön suunnatusta värityskirjasarjasta, *Pyhiä hetkiä – Kirkkovuosi* (Laura Kajala).

- Seurakuntien kerhotoiminnan ja erityisesti nuorten kerhonohjaajien tueksi tuotetaan toimintavuonna *Kerhonohjaajan käsikirja 2017–2018*.

- Kerhojen ja leirien hengellistä sisältöä tuetaan myös tuottamalla *Raamattuvartti II* (toim. Mikko Piironen & Kai Jantunen). Kirja sisältää lyhyessä ajassa toteutettavia, pedagogisesti mietittyjä toiminnallisia kokonaisuuksia Raamatun teemojen ympärillä.

Alla oleva materiaalityönto palvelee ensisijaisesti seurakunnissa toteutuvaa nuoriso-, rippikoulu- ja isostoimintaa:

- Vuoden alussa julkaistaan *Painiva Jumala - yhdeksän niskalenkkiä Raamatusta* materiaalikokonaisuus. Kirja ja siihen nivoutuvat YouTubea ladattavat kuunnelmat ovat osa reformaatio 500 vuotta -merkkivuoden viettoa. Materiaalin tavoitteena on antaa nuorille välineitä tutustua Raamatun kertomuksiin sekä tulkita niitä itselleen luontevalla tavalla.

- Toimintavuoden aikana jatkuu *uuden rippikoulu- ja isomateriaalin tekeminen*.

- Julkaistaan *Painiva Jumala – yhdeksän niskalenkkiä Raamatusta -materiaali* sekä siihen liittyvä *kuunnelmasarja*.

Vuosien 2018–2020 julkaisusuunnitelma laaditaan yhdessä Lasten Keskus – Kirjapaja Oy:n kanssa.

3.5 Lehdet

3.5.1 Lastenkirkko

Lastenkirkko-lehti on osa Lastenkirkko-mediaa (ks. kohta 2.3).

3.5.2 Pieni on suurin

Pikkuväen ja Pyhäkoululehden yhdistymisessä syntyvä *Pieni on suurin -lehti* kehittää ja palvelee seurakuntien varhaiskasvatusta. Se tukee sekä ammattikasvattajien että vapaaehtoisten työtä seurakunnassa, ja sen sisältö kattaa seurakunnan eri toimintamuodot lasten ja perheiden parissa. Lehti tukee myös kodin kristillistä kasvatusta ja lapsen turvallista kokonaiskehitystä.

Lehti yhdistää uusinta teologiaa ja pedagogiikkaa avoimella, avaralla, raikkaalla ja uudistavalla tavalla. Se on arjen työn apuväline sekä kehittämisen, inspiratio ja motivaatio lähde. Edellisen lisäksi lehti rakentaa yhteyttä yhteiskunnan varhaiskasvatukseen. Se edistää yhteistyötä, jossa kirkko on mukana avointen varhaiskasvatuspalveluiden järjestäjänä sekä tukee yhteiskunnan varhaiskasvatuksessa erityisesti uskontokasvatusta.

Lehti on Nuori kirkko ry:n julkaisu, ja osa sen toiminnallista kokonaisuutta. Lehden kustantaja on Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy.

3.5.3 Kirkkomusiikki

SLK on yksi Kirkkomusiikki-lehden julkaisijoista. Nuori kirkko ry:llä on jokaisessa numerossa palsta.

3.5.4 Villi-lehti

Julkaisemme yhdessä Kirkkohallituksen kanssa Villi-lehteä. Villi on nuorisotyön ammatti- ja tiedotuslehti ja se toimitetaan veloitusetta seurakuntien varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä toimiville työntekijöille sekä julkaisijoiden yhteistyökumppaneille. Villi ilmestyy kuusi kertaa ja sen levikki on noin 2 500 kappaletta. Lehdellä on palkkiotoiminen toimitussihteeri, joka vastaa myös lehden taitosta ja nettisivustosta (www.villi.fi).

3.5.4 JiipeenttiExpress-lehti

JiipeenttiExpress-lehti on osa Jiipeentti-mediaa (ks. kohta 2.3).

3.6 Neuvottelupäivät, tapahtumat ja painopistetyöskentelyt

3.6.1 Nuori 2017

Olemme mukana nuoriso - ja kasvatustalon ammattitapahtumassa Nuori 2017. Tapahtuman tavoitteena on vahvistaa osallistujien tietoja ja taitoja, antaa oivalluksia sekä käsitellä ajankohtaisia aiheita niin toimialan sisältä kuin laajemminkin yhteiskunnallisesti. Suuri ammattitapahtuma järjestetään nyt toista kertaa. Osallistujina on kuntien, seurakuntien ja järjestöjen nuorisotyöntekijöitä, työpaja-ammattilaisia, varhaiskasvatuksen ja perhetyöntekijöitä, nuorisotoimenjohtajia, virkamiehiä ja alan tutkimusta tekeviä nuorisotutkijoita sekä alan opiskelijoita. Mukaan odotetaan noin 2 500 osallistujaa.

Tapahtuman järjestävät yhteistyössä Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi, Kirkkohallituksen kasvatus ja perheasiat, Valtakunnallinen työpajayhdistys ja Nuorisotutkimusseura. Paikallisia kumppaneita ovat Tampereen kaupungin nuorisopalvelut, Tampereen ev.lut. seurakuntayhtymä ja Tampereen yliopiston yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikön sosiaalitieteiden tutkinto-ohjelman nuorisotyön sekä nuorisotutkimuksen opintosuunta. Olemme yhteistyössä Kirkon Lapsityönohjaajat ry:n, Kirkon Lapsityön Teologit ry:n ja Kirkkohallituksen kanssa suunnittelemassa ja toteuttamassa erityisesti kirkon varhaiskasvatuksen työntekijöille suunnattuja ajankohtaisia työpajoja ja luentotilaisuuksia.

3.6.2 Kirkkopäivät

Valtakunnallisilla Kirkkopäivillä toukokuussa nostamme esiin pyhäkoulutoiminnan ja iltarukouksen sekä esittäydymme kirkkotorilla. Erityisesti perheille suunnattu konsertti toteutetaan turkulaisten ja lähiseutujen seurakuntien lapsikuorojen kanssa.

3.6.3 SuomiAreena

Ev.-lut. kirkko on vuonna 2017 yksi SuomiAreenan pääyhteistyökumppaneista. Tapahtumaan on haettu ohjelmapaikkaa teemalla ”Nuoret reformaattorit – millaiseen muutokseen lapset ja nuoret haastavat kirkkoa?” Mahdollisen uuden järjestön näkyvyyttä vahvistetaan kansalaistorille varattavalla paikalla.

3.6.4 Armoa! - reformaation merkkivuosi

Armoa! -reformaation merkkivuotta 2017 vietetään 31.10.2016–5.11.2017. Lokakuun viimeinen päivä 2017 tulee kuluneeksi 500 vuotta siitä, kun Luther julkaisi 99 teesiään. Reformaation merkkivuosi on maailmanlaajuinen tapahtumien sarja. Suomessa ja ulkosuomalaisyhteisöissä merkkivuotta vietetään yhteydessä Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhliin.

Olemme olleet mukana päätoimikunnassa ja koordinoimassa Suomessa lapsille ja nuorille suunnattuja tapahtumia. Oman panoksensa merkkivuoden viettoon järjestö antaa tuottamalla *Painiva Jumala - raamattumateriaalin* nuoriso- ja rippikoulutyöhön, ottamalla teeman esiin omassa nuorisotoiminnassaan ja

työstämällä tämän ajan teesejä NAVI-ryhmässä. Nostamme esiin myös erityisesti iltarukousta. Iltarukousviikon 1.–8.10. viettoon tuotetaan materiaalia.

Reformaation merkkipuoden viettämistä koulutyössä tukevat *Auta armias!* -seikkailukirja ja siihen liittyvä *ohjaajan materiaali* sekä *Armoa!*-esitys. Tuotteet muodostavat rungon seurakuntien koulu yhteistyölle. Tavoitteena on, että materiaali tavoittaisi useimmat 3.–4.-luokkalaisten ja antaisi heille tuntuman reformaation ja luterilaisen kirkon ydinsanomasta.

3.6.5 Rauha kirkon kasvatuksen teemana vuosina 2018–2019

Rauhaa on suunniteltu kirkon kasvatuksen teemaksi 2018–2019. Aihe on monin tavoin ajankohtainen ja mahdollistaa sekä yhteiskunnallisten, kansainvälisten että yksilön omaan levollisuuteen liittyvien teemojen esille nostamista. Teemavuosien suunnittelu jatkuu vuoden 2017 ajan.

3.7 Koulutuskalenteri

Yhdistyvät järjestöt ovat kukin julkaiseet erillisen koulutuskalenterinsa vuodelle 2017.

4 Nuori Kirkko vaikuttaa lasten ja nuorten hyvän elämän edellytyksiin kirkossa ja yhteiskunnassa

4.1 Viestintä ja vaikuttaminen

Viestinnän tavoitteena on sekä tehdä tunnetuksi järjestön tavoitteita, toimintaa ja palveluita, että toimia lasten ja perheiden hyvän elämän edistäjänä ja seurakuntien varhaiskasvatuksen äänitorvena. Yhteyksiä ja yhteistyötä seurakuntien tiedottajien, kirkollisen ja muun median sekä Kirkon tiedotuskeskuksen kanssa jatketaan ja vahvistetaan. Järjestöllä on edustaja Kirkon vahvuudet -työryhmässä sekä Lapsen oikeuksien päivän viestintäverkostossa. Järjestön sisäisen viestinnän keskeisiä kanavia ovat muun muassa yhteinen Yammer-alusta, Intranet (yhteinen Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n kanssa), keskeisellä paikalla näkyvä, päivittyvä ilmoitustaulu sekä työ- ja tiimikokoukset.

Iso osa viestintäresursseista tarvitaan uuden järjestön brändin rakentamiseen ja tunnetuksi tekemiseen eri viestintävälineiden ja tapahtumanäkyvyyden kautta. Toimintakauden aikana on luotava verkostoja ja vahvistettava jo olemassa olevia. Lisäksi sisäiseen viestintään on rakennettava yhtenäinen, toimiva käytäntö ja toimintakulttuuri.

Nuori kirkko ry pyrkii vaikuttamaan viestinnällään seurakuntien varhaiskasvatukseen, varhaisnuorisotyön ja nuorisotyön kannalta keskeisiin kysymyksiin. Tätä tehtävää toteutetaan toimimalla laaja-alaisesti erilaisissa seurakuntien kasvatustyön sekä lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen verkostoissa, tapahtumanäkyvyydellä ja tarjoamalla asiantuntija- ja mielipidekirjoituksia eri medioihin.

Järjestön vaikuttamismahdollisuudet kasvavat, kun vapautuvia resursseja voidaan suunnata muun muassa vaikuttamistyöhön. Aiempaa laajapohjaisemman järjestön ääni saanee myös lisää painoarvoa yhteistyöverkostoissa.

Järjestön kotisivustoa ylläpidetään aktiivisesti. Tapahtumien ja uutisten kertomista lisätään sosiaalisessa mediassa. Mobiilin käytön lisääntyminen huomioidaan järjestöviestinnässä. Lapsi- ja nuorisotyötä tekeville sekä seurakuntien kerhonojajille toimitetaan säännöllisesti sähköpostiviestiä ajankohtaisista teemoista.

Sähköistä viestintää täydentävät Koulutus ja palvelut 2017 -katalogi sekä järjestön toiminnan esittelypisteet eri tapahtumissa.

Tiedotuksellinen yhteistyö Kirnu-yhteisöjen kanssa jatkuu. Villi-lehteä julkaistaan yhdessä KKP:n kanssa.

Vaikuttamismahdollisuudet kasvavat järjestöfuusion myötä, kun hallinnosta vapautuvia resursseja voidaan suunnata muun muassa vaikuttamistyöhön. Syntyvä Nuori kirkko ry vaikuttaa seurakuntien varhaiskasvatukseen, varhaisnuorisotyön ja nuorisotyön kannalta keskeisiin kysymyksiin. Tätä tehtävää järjestö toteuttaa toimimalla laaja-alaisesti erilaisissa seurakuntien kasvatustyön sekä lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen verkostoissa.

Jäsenviestinnän tavoitteena on jäsenyyden vahvistaminen viestinnän keinoin. Jäsenyyden edut tuodaan viestinnässä esille selkeästi.

Elokuussa toteutetaan markkinointikirje seurakuntiin, jossa kerrotaan järjestön toiminnasta sekä työstä, ja siitä miten seurakunta hyötyy järjestön jäsenyydestä. Samassa yhteydessä lähetetään vuoden 2018 koulutuskalenteri.

Yhden Hinnalla -tapahtuman 5.–7.5.2017 viestinnällinen materiaali tuotetaan ja markkinointityöhön laaditaan erillinen suunnitelma.

Koulutustoimintaa markkinoidaan aktiivisesti koko vuoden ja erityisesti alkusyksystä, kun seurakuntien työntekijät tekevät koulutussuunnitelmia. Markkinoinnissa painotetaan erityisesti uusimpia koulutuksia.

Vuonna 2017 Saappaan nuorille suunnattua viestintää kehitetään. Saappaalle luodaan omat internetsivut, joita hyödynnetään NettiSaappaassa tapahtuvassa päivystyksessä.

Viestintävälineet järjestön viestinnässä:

- Sosiaalinen media. Järjestön läsnäoloon sosiaalisessa mediassa panostetaan. Työntekijöitä tuetaan osallistumaan keskusteluihin, ammatillisiin yhteistyöverkostoihin, blogikirjoitteluun ja muuhun sosiaalisen median mahdollistaman vuorovaikutukseen osana oman työalansa työtä.
- Internet. Sivujen paikkansa pitävyyteen ja ajankohtaisuuteen kiinnitetään erityisesti huomiota.
- Uutiskirje. Uutiskirjeitä lähetetään ajankohtaisista aiheista tarvittaessa.
- Tapahtumat. Järjestön toimintojen esittelypisteet eri tapahtumissa suunnitellaan ja toteutetaan laadukkaasti. Järjestö on esillä:
 - Nuori2017 -tapahtumassa maaliskuussa Tampereella
 - Yhden hinnalla - Kirkon Nuorisopäivillä toukokuussa Tampereella
 - SuomiAreena 2017 heinäkuussa Porissa
 - Hiippakunnallisissa painopisteseminaareissa syyskuussa
 - Kirkon Viestintäpäivillä syyskuussa
 - Maata Näkyvissä -festivaaleilla marraskuussa
- Muut välineet. Järjestön omia aukeamia Villi-lehdessä hyödynnetään tehokkaasti. Järjestön vuosikertomus tuotetaan laadukkaasti ja sen aktiivisesta jakelusta huolehditaan.

4.2 Kotimainen yhteistoiminta

4.2.1 Yhteistyökumppanit, yhteistyöverkostot ja jäsenyydet

Nuori kirkko ry jatkaa kaikkien yhdistyvien järjestöjen yhteistyötä eri tahojen kanssa. Yhteistyösuhteet ja yhteistyön muodot päivitetään uuden tilanteen mukaisiksi.

Kirnu

Kirnu-yhteistyötä jatketaan Suomen Lähetysseuran, Kirkon kasvatusta ja perheasiat -yksikön sekä Kirkkohallituksen ruotsinkielisen työn kanssa. Johtajat tapaavat kuukausittain. Monet työryhmät suunnittelevat ja toteuttavat eri osa-alueiden toimintaa. Yhteistyötä tehdään neuvottelupäivien ja kasvatuksen verkostokokouksen valmistelussa sekä koulutuksen suunnittelussa ja koordinoimisessa. Lapsivaikutusten arviointia ja lapsiasiahenkilöiden toimintaa edistetään yhdessä. Kehittämisasiakirjojen pohjalta tuetaan seurakuntien toiminnan suunnittelua muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kirkkohallitus

Yhteistyö Kirkkohallituksen kanssa pohjautuu yhteistyösopimukseen. Toiminnan yksityiskohdista ja työnjaosta sovitaan vuodelle 2017 solmitussa sopimuksessa. Kirkkohallituksen toiminnallisen osaston kanssa tehdään yhteistyötä Kirkko ja järjestöt -neuvottelukunnassa sekä laajojen linjausten ja kannanottojen, koulutus- ja materiaalisuunnittelun sekä neuvottelupäivien järjestämisen osalta.

Kirkkopalvelut, Seurakuntaopisto/Agricola

Nuori kirkko ry tekee tiivistä yhteistyötä Seurakuntaopisto/Agricolan kanssa. Laajaa yhteistoimintaa jatketaan erityisesti koulutustoiminnan osalta. Vuoden 2017 koulutustarjonta näkyy Koulutuskalenterissa.

Muut kirkolliset yhteydet

Hiippakunnat ovat perinteisesti tärkeä yhteistyötaho kasvatuskenttää koskevissa suunnitelmissa sekä koulutuksen ja neuvottelupäivien järjestämisessä. Hiippakuntasuhteiden edustus on mukana hallinnossa. SLK osallistuu kasvatuksen verkostokokouksen valmisteluun, jossa mukana ovat kirkon kasvatusta ja perheasiat -yksikkö, hiippakunnat, seurakunnat ja Kirnu-järjestöt.

Yhteiskunnalliset yhteistyötahot

Nuori kirkko ry saa vuosittaisen toiminta-avustuksen opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Järjestön toiminta liittyy lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan sekä lapsen oikeuksien sopimukseen. Pääsihteeri on Lastensuojelun Keskusliiton hallituksen jäsen, ja edustaja on myös liiton ehkäisevän työn neuvottelukunnassa.

Pienten lasten kiusaamisen ehkäisyhankkeessa (PIKI) ovat mukana yhteiskunnallisista järjestöistä Lastensuojelun Keskusliitto, Mielenterveyden keskusliitto, Invalidiliitto ja Yhteiset Lapsemme. Opetushallituksen ja alakoulujen kanssa tehdään yhteistyötä muun muassa Virsivisan ja Lastenkirkko.fi-palvelun osalta.

Valtakunnalliset lastenjärjestöt (Kansallinen Lastenliitto, Nuoret Kotkat, Suomen Demokratian Pioneerin Liitto, Suomen Nuorisoseurojen Liitto, Suomen Setlementtiliitto ja Vesaisten Keskusliitto) muodostavat toisen valtakunnallisen yhteistyöverkoston. Toimintavuoden yhtenä tavoitteena on tuottaa verkkojulkaisu järjestöjen yhteisten osallisuushankkeiden tuottamista toiminnallisista metodeista.

Viime vuosina on vahvistunut yhteistyö Suomen Partiolaisten kanssa. Edustaja osallistuu seurakuntien partioyhteyshenkilöiden (Seppo) verkoston toimintaan ja olemme olleet synnyttämässä alueellisia Seppö-tapaamisia yhteistyössä Partion piirien kanssa. Lisäksi järjestö on mukana Nuorten syrjäytymisen ehkäisy partio toiminnan avulla -hankkeessa, mikä on Yhteisvastuukeräyksen vuoden 2016 kotimainen erityiskohde.

Olemme aktiivinen jäsen Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssissa. Järjestö on myös Kirkon Nuorisotyöntekijöiden ja Suomen Ekumeenisen Neuvoston kumppanuusjärjestö sekä Kirkkopalvelujen ja Lastensuojelun Keskusliiton jäsen. Lisäksi Nuori kirkko tekee yhteistyötä lukuisten muiden järjestöjen ja verkostojen kanssa.

Yhteistyötä tehdään eri lapsi-, nuoriso- ja diakoniajärjestöjen, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen, yhteiskunnan varhaiskasvatusta ja koulutoimen, sosiaalitoimen, Suomessa toimivien kristillisten kirkkojen kasvatustyön, luterilaisen kirkon keskusten ja järjestöjen, kouluttavien laitosten, hiippakuntien, seurakuntien ja herätysliikkeiden kanssa.

Yhteistyöverkostot kootusti

- Kasvatuksen verkostofoorumi
- Kirnu
- Mun Talous-verkosto
- Nuorille suunnatun verkkonuurisotyön foorumi (NuSuVeFo)
- Nuorisotutkimusverkosto
- Verkkonuurisotyön kehittämiskeskus (Verke)

Yhteistyökumppanit

- AKK Motorsports
- A-klinikkasäätiö
- Aller media / Suomi 24.fi
- Betanian lastenkoti
- Centria ammattikorkeakoulu
- Changemaker
- DIAK
- Folkhälsan
- Gordonin toimivat ihmissuhteet GTI
- Helsingin NMKY:n kehittämissyksikkö
- Helsingin seudun erilaiset oppijat
- Hiippakunnat
- Kalliolan nuoret
- Kirkkohallitus
- Kirkon Ulkomaanapu (KUA)
- Lasten Keskus – Kirjapaja Oy
- Making People Happy oy
- Nuorten Akatemia
- Nuorten Palvelu ry
- Oikeusministeriö
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Preventiimi
- Seurakunnat
- Seurakuntaopisto
- Suomen Lions liitto
- Suomen Merimieskirkko
- Suomen Moottoriliitto
- Suomen Partiolaiset
- Suomen Settlementiliitto
- Valtion nuorisosiain neuvosto (NUORA)
- WWF
- Väestöliitto

Jäsenyydet kootusti

- Kirkkopalvelut
- Lastensuojelun Keskusliitto
- Sininauhaliitto
- Suomen Lähetysseura
- Suomen Nuorisoyhteistyö - Allianssi
- Taksvärkki

4.3 Kansainvälinen yhteistoiminta

4.3.1 Yhteistyöverkostot ja jäsenyydet

Vuonna 2017 kansainväliset tapahtumat pyörivät reformaation merkkivuoden ympärillä. Vuoden aikana huomioidaan kansainväliset virikkeet erityisesti Saksasta. Verkostojen ylläpitämiseksi varaudutaan osallistumaan yhteen kansainväliseen reformaatiota käsittelevään tapahtumaan. Osallistumme myös pohjoismaiseen pyhäkoulu-yhteistyöhön ja lähettää edustajansa vuosittaiseen kokoukseen.

Olemme mukana Euroopan kristillisen kasvatuksen ECCE-konferenssin valmisteluprosessissa. Seuraava konferenssi pidetään vuonna 2018. Näissä yhteyksissä kehitetään erityisesti lasten kasvuun ja spiritualiteettiin liittyviä asioita. Viron kirkkoon ja kirkollisiin järjestöihin pidetään yhteyttä neuvottelujen ja koulutustoiminnan merkeissä.

European Fellowship ja Global Fellowship

Toimimme aktiivisesti The European Fellowship -järjestössä (EF, www.europeanfellowship.org). EF:n kautta on kontakti noin 15 eurooppalaiseen nuorisotyön järjestöön. Toimintavuonna teemme yhteistyötä erityisesti kahden koulutuksen tiimoilta: EF:n nuorille ohjaajille toimintavuonna Tanskassa järjestämän pääsiäiskurssin sekä EF:n ja Suomen Ekumeenisen Neuvoston nuorisosaaston yhteistyössä Baltiassa järjestämän ekumeenisen koulutuksen yhteydessä. Edistämme seurakuntien osallistumista myös muihin EF:n järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin. EF:n puheenjohtajana toimii Juhana Malme Espoonlahden seurakunnasta.

Olemme jäsenenä myös EF:n maailmanlaajuisessa The Global Fellowship (GF, www.globalfellowship.net) -kattojärjestössä. PTK on ollut yksi GF:n perustajajäsenistä.

Järjestö jatkaa perinteistä lähialueyhteistyötä tukemalla toiminnallisesti ja taloudellisesti *Viron kirkon lapsi- ja nuorisotyön yhdistystä* (EELK LNÜ). Yhteistyömuotoja ovat koulutukset, leirityön tukeminen ja materiaalin tuotanto. Yhteistyötä koordinoi Kirnun Viro-työryhmä, jonka puheenjohtajana on Etelä-Suomen kouluttaja. Yhteistyökumppaneita ovat Suomen Lähetysseuran Tallinnassa työskentelevä nuorisotyönohjaaja ja European Fellowshipin verkosto.

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön kansainvälisen työn yhteistyöryhmä

Kansainvälistä työtä ja globaalikasvatustoimintoja toteutetaan yhteistyössä muiden kotimaisten toimijoiden kanssa. Yhteistyön keskeisin foorumi on *Kirkon lapsi- ja nuorisotyön kansainvälisten asioiden yhteistyöryhmä*, jonka tehtävänä on seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön kansainvälisten yhteyksien ja vastuun vahvistaminen. Yhteistyöryhmän yhteisenä tiedotuskanavana toimii Sakasti-palvelussa *Kasvatuksen kansainvälisyys* -sivusto.

Toimintavuonna yhteistyöverkoston kautta tapahtuvaa toimintaa värittää reformaation juhlavuosi 2017. Verkosto tiedottaa kansainvälisistä reformaation juhlavuoden tapahtumista, verkostoista (esim. *Young Reformers*) ja materiaaleista.

Muita yhteistyöverkostoja

- Arbeitsgemeinschaft der Evangelischer Jugend (AEJ)
- Action for Excellence International
- Gordon Training International

Jäsenyydet

- European Fellowship (EF)
- Global Fellowship (GF)

5 Hallinto ja talous

5.1 Jäsenseurakunnat ja -yhteisöt

Nuori kirkko ry:llä on jäseninä 317 seurakuntaa, 4 jäsenjärjestöä (Kirkon Lapsityönohjaajat ry, Kirkon Lastenohjaajat ry, Kirkon Lapsityön Teologit ry ja Suomen Pyhäkoulun Ystävät ry), 5 piiriä (kuudes liittyy vuoden 2017 alussa) sekä 26 henkilöjäsentä (joista 19 ainaisjäsentä).

Nuori kirkko ry:n toiminnan tärkeä osa on seurakuntien työn tukeminen. Toiminnan kehitystyö, julkaisut, koulutukset ja neuvottelupäivät tähtäävät tähän. Jäseniltä toivotaan palautetta toiminnasta. Suurten seurakuntien ja seurakuntayhtymien edustajia tavataan omassa neuvottelussa kerran vuodessa. Seurakunnilta pyydetään edustajia eri työryhmien työskentelyihin ja tapahtumien järjestelyihin.

Järjestöjen yhdistyessä tavoitteena on, että kaikki järjestöjen nykyiset jäsenet ovat myös Nuori kirkko ry:n jäseniä ja mukaan saadaan myös uusia tahoja. Yhdistymisen seurauksena tulevassa Nuori kirkko ry:ssä onkin uusia jäsenyhteisöjä ja piirijärjestöjä.

Nuori kirkko ry:n alueellista toiminnasta vastaavat kuusi eri hiippakuntien alueilla toimivaa piirijärjestöä: Hämeen piiri, Itä-Suomen piiri, Kaakkois-Suomen piiri, Keski-Suomen ja Pohjanmaan piiri, Uudenmaan-Helsingin piiri ja Varsinais-Suomen ja Satakunnan piiri. Piirit toimivat itsenäisesti seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijöiden johdolla ja laativat omat toimintasuunnitelmansa. Osa niiden hallinnosta hoidetaan keskustuomistossa. Kouluttajat ovat tiiviissä yhteistyössä piirien kanssa.

5.2 Hallinto

Yhdistyneessä järjestössä jäsenkokous pidetään kolmen vuoden välein. Väli vuosina valtuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja hallitus kokoontuu tarpeen mukaan. Hallituksen asettama työvaliokunta valmistelelee asioita.

5.3 Henkilöstö

1.1.2017 asti SLK:ssä työskenteli 9 henkilöä (8,6 henkilötyövuotta). Osa taloudenhoidon, asiakaspalvelun ja ICT:n töistä toteutetaan yhteistyössä Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n kanssa. Yhdistymisen toteutuessa henkilöstöä koskevat asiat neuvotellaan ja sovitaan uudelleen. Järjestöjen nykyiset työntekijät jatkavat Nuori kirkko ry:ssä ns. vanhoina työntekijöinä.

Partaharjulla on kolme vakituista työntekijää: kirjanpitäjä, tiedotussihteeri ja toimistos sihteeri sekä talouspäällikkö ja verkkosuunnittelija, jotka ovat määräaikaisia. Lisäksi siellä on Kuopion ja Mikkelin hiippakuntien alueella toimivan kouluttajan toimipaikka. PTK on vastannut 1.6.2014 alkaen Partaharjun toimintakeskuksen toiminnasta. Toimintakeskuksella on kuusi työntekijää: isäntä, emäntä, kaksi kokkia, siivooja ja talonmies. Järjestö vuokraa Partaharjun toimitilat Partaharju-säätiöltä. Partaharjun toimintakeskuksessa on vuodesta 2015 alkaen ollut palveluksessa yhdestä kahteen siviilipalvelushenkilöä kerrallaan. Helsingissä on ollut neljän työntekijän toimipaikat. Lapuan ja Oulun hiippakunnan alueella toimivan kouluttajan toimipaikka on kotitoimistossa Ähtärissä. Tievatuvalla on tällä hetkellä kaksi henkilöä vakituudessa työsuhteessa. Lisäksi sesonkien aikana käytetään määräaikaisia työntekijöitä.

Myös Nuorten Keskuksen koko henkilöstö siirtyy ns. vanhoina työntekijöinä Nuori kirkko ry:n palvelukseen. Henkilöstön kanssa käydään yhteistoimintaneuvottelut, jotta kaikkien kolmen järjestön työntekijöiden työ sopimukset noudattavat yhtenäistä linjaa.

Koko työyhteisön kokouksia pidetään tarpeen mukaan. Tiimit ja työryhmät kokoontuvat säännöllisesti.

Henkilökunnan virkistys- ja työtoimintaa järjestetään yhdessä Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n kanssa. Työntekijöiden työterveydenhoidosta on sopimus Diacor Oy:n kanssa.

Henkilöstön jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota, jotta yhdistymisestä aiheutuvat muutokset eivät kuormita henkilöstöä liikaa.

5.4 Talous

Järjestön tulot ovat muodostuneet kolehdeista, jäsenmaksuista, koulutustoiminnan tuotoista, avustuksista sekä omasta varainhankinnasta. Avustuksista merkittävin on ollut opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä yleisavustus. Kirkkohallitus on myöntänyt kolme virallista kolehtia. Lisäksi on ollut Partaharjun toimintakeskuksen ja Retkeily- ja kurssikeskus Tievatuvan tuottoja, sijoitustoiminnan tuottoja ja Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:ltä saatavat julkaisutoiminnan royalty-korvaukset.

Talousarviossa on myös huomioitu Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n kanssa osittain yhteistyössä toteutettujen töiden (asiakaspalvelu, ICTpalvelut, henkilöstön kehittäminen sekä taloushallinto) kustannusvaikutukset.

Budjetin toteutumista seurataan vuoden mittaan kuukausiraporteilla ja välitilinpäätöksellä. Rahoituksellista tilannetta seurataan kuukausittain päivitettävällä kassavirtalaskelmalla.

5.5 Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy

Nuori kirkko ry on suurin Lasten Keskus ja Kirjapaja Oy:n osakkeenomistaja. Järjestöjen yhdistyessä Nuori kirkko ry omistaa 55 % yhtiön osakkeista. Yhtiön toimintaa johtaa hallitus, johon Nuori kirkko ry nimittää kolme kuudesta jäsenestä. Heistä yksi, Nuori kirkko ry:n johtaja, toimii puheenjohtajana. Hallitus päättää kustantamon strategiasta ja tärkeimmistä asioista.

Eryteisesti lastenkirjat, seurakuntien kasvatustyön materiaalit ja kustantamon lehdet tukevat suoraan järjestön työtä. Muita kustantamisen alueita ovat muu seurakunnallinen materiaali, yleinen kirjallisuus ja oppimateriaalit, joiden osuus kasvaa tulevana vuosina opetussuunnitelmaudistuksen vuoksi.

Nuori kirkko ry toimii osakeyhtiön kanssa samoissa toimitiloissa, ja yhteistyötä tehdään julkaisujen, henkilöstöhallinnon, taloushallinnon, tietojärjestelmien ja asiakaspalvelun osalta.

5.6 Partaharju-säätiö

Poikien Keskuksen omaisuus on aikoinaan siirretty Partaharju-säätiön hallinnoitavaksi. Säätiön perustehtävä on kristillisen varhaisnuorisotyön tukeminen. Säätiön ja PTK:n yhteistyösopimuksen mukaisesti toimijoilla on yhteinen taloustoimisto ja PTK:n toiminnanjohtaja toimii myös säätiön toiminnanjohtajana.

5.7. Kirkkopalvelut ja Seurakuntaopiston Säätiö

Seurakuntien Lapsityön Keskus on ollut yksi Suomen Kirkon Seurakuntaopiston Säätiön taustatahoista ja tämän vuoksi sillä on ollut sääntöpohjainen yhteys sen ja Kirkkopalvelut ry:n kanssa. Nuori kirkko ry:llä on

sama rooli tulevaisuudessa. Nuori kirkko valitsee yhden edustajan kummankin hallitukseen, ja johtaja hoitaa tätä tehtävää vuodelle 2017 ulottuvalla toimikaudella. Nuori kirkko ry:llä on edustaja Seurakuntaopiston oppilaitoksen johtokunnassa. Lisäksi johtaja toimii Seurakuntaopiston yhteydessä olevan Agricolan toimikunnan puheenjohtajana. Toimikunta antaa mahdollisuuden laajaan yhteistyöhön kirkollisen kasvatuksen kentällä Kirkon kasvatus- ja perheasioiden, Kirkon koulutuskeskuksen, Kirkkopalvelujen ja Seurakuntaopiston kanssa.